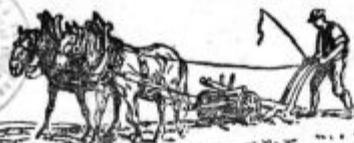


32468



# KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI  
VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{24}$ strani . . . . .	Din 80.—	$\frac{1}{6}$ strani . . . . .	Din 350.—	$\frac{1}{2}$ strani . . . . .	Din 1000.—
$\frac{1}{12}$ strani . . . . .	Din 160.—	$\frac{1}{4}$ strani . . . . .	Din 500.—	$\frac{1}{3}$ strani . . . . .	Din 2000.—
$\frac{1}{8}$ strani . . . . .	Din 250.—	$\frac{1}{3}$ strani . . . . .	Din 700.—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Štev. 1.

V Ljubljani, 15. januarja 1932.

Leto 49.

## Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkevcih pri Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri tvrčki Levstek & Oblak; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

### Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljkatve.

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trbovljah ali Zagorski apnenici po Din 13.— 100 kg, samo vagonске pošiljke.

Apneni dušik 16%, v vrečah po Din 195 za 100 kg, v pločevinastih posodah Din 210 franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno v pločevinastih posodah Din 215 za 100 kg, franko skladišče. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15,5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.— za kg. Pri vagonskem in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kalijeva sol 42%. Na drobno po Din 170 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 87. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonskem in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 118 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Mešano gnojilo K. A. S. mineralno, ki vsebuje 8% kalija, 2% dušika in 8% fosforove kisline po Din 130 za 100 kg.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 138 za 100 kg. vreče po 50 in 75 kg, franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno z uvoznino in prevoznimi stroški Din 142 za 100 kg. Za 1 ha 400 do 600 kg.

Razklejana kostna moka, 30% fosf. kisline, 1/2% dušika po Din 95.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborno dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 90.—, 100 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 95.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žindra 18%, po Din 94, vsak odstotek po Din 6.— več za 100 kg. Pri vagonskem odjemu cena po dogovoru. Opozarjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žindre od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

### Krmila.

Klajno apno v izvirnih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg.

Lanene tropine za 38/40% beljakovin in toščice po Din 2.40 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Orehove tropine z 48% beljakovin in 8% maščobe po Din 2.60 za 1 kg v vrečah po 80 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 5.50 za kg, na drobno Din 6.50 za kg.

Riblje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po 1/4 litra Din 18.—, v steklenicah po 1 1/2 l Din 30; v posodo kupca po 22 Din za kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 82 (samo v Celju).

Pekl hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Rudninski kamen za lizanje komad Din 12, aluminijasti obroč k temu Din 15.—.

### Živinorejski in mlekarski predmeti.

Slamozelnica KS 2A za ročni pogon Din 2000.

Slamozelnica Köla H320 za motorni pogon po Din 3200.

Slamozelnice Borek: JS8 po Din 1450, VS10 po Din 1600, VFS12 po Din 1800, VFSR12 z verigo po Din 2100, VFS14 z verigo po Din 2400, Alpina 12 po Din 2200, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2400, EAS za motorni pogon Din 3200, z varovalko Din 3500, EBBS za motorni pogon Din 3500, z varovalko Din 3800, Rapid 12 po Din 4100, z varovalko Din 4400.

Drobiljač (šrotar) za oves EMO po Din 1900.

Reporeznica Borek EWC po Din 950 EWL po Din 700, EWO po Din 700.

Reporeznice, domače, male po Din 370, velike po Din 700.

Telečji napajalniki po Din 100.—.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 25.—.

Gobčni odpiralci Expres Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, E2 za 100 lit po Din 1400, F za 140 lit. po Din 2000; G za 200 lit. po Din 3800.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, KI 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Plnje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 40 Din.

Srlišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanja), v skatljicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom, 90 literski po Din 1700.

Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 850; 80 literski po Din 950.

Garkon zoper živalske kožne bolezni 15 Din.

Zivnozdravniški predmeti (češki izdelek); požirnikove cevi za teleta Din 70, za goved po Din 220; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80.—; irigatorji, kompl. (po 2 lit.) Din 70.—; škarje za obrezovanje parkljev Din 184; zaustavljači, poniklani Din 60; mlečni katedri Din 6.— in 12.—. Obroči za bipe, poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutnino celoidne po Din —.25 za komad, aluminijaste z številkami po Din —.75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1.50 za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 10.

### Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50; v sodih po 100 kg po Din 9.— za kg, v sodih kupca po Din 10.— za kg; najmanj 25 kg.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 26, po 5 kg Din 22 za kg.

Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za kg, 1 kg Din 30.

Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po Din 18, po četrt litra po Din 40.

Arsol po 500 gr po Din 25.

Sulfarol 500 gr po Din 25.

Cepilna smola v škatljicah po ½ kg po Din 8; v škatljicah po ¼ kg po Din 15; ½ kg po Din 28.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.

Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.

Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 15.—, 25.— in 46.—.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd Din 135 do 150, peresa k škarjam po Din 1.

Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.

Drevesne četel (krtace), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.

Strgule za drevje po Din 26.—.

Škropilnice ročne, Perras, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20.— za komad.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2600.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile s 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1200.

Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1540.

Samodelne nahrbtne škropilnice K, 8 litrov po Din 960.—, 12 litrov po Din 1040.—, 16 litrov po Din 1200.—, vse z 4 metrsko bambusovo cevjo.

Škropilnice, Flückove nahrbtne po sistemu Jessernigg po Din 740 komad, s pumpo na poteg po Din 740 za komad.

Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad

Škarje za striženje mej od Din 40 do Din 120.

Arbocol lepilo za drevesne pasove 250 gr po Din 24, 500 gr po Din 40.

Papirnatii drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.

Papir za lepljive pasove po Din 1 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante, Rafija liče, kg po 18.— Din.

Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 90.

Vrtno zalivalke „Jajag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215, 3 lit. Din 155.

Wilbis-mast zoper zajce Din 21.

### Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.

Esonit za čiščenje vina po Din 50 za kg.

Saloldin (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 300 kg, a Din 5.60 za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.— za 1 kg.

Uranija zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po ½ kg Din 33.—, v zavitkih po 15 dkg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za šropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechville po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480, prava francoska Superieur po Din 500, in original Austria po Din 500 za komad.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, razpršilnik Deut po Din 130, navadni razpršilnik po Din 16. Prehodna pipa z brizgalno cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter.

Gumijeve kroglice po Din 2.— do 2.50.

Gumijeve plošče po Din 10.— za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplalniki, ročni, a Din 65 za 1 komad.

### Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 880, 360 cm po Din 900, 390 cm po Din 920, 420 cm po Din 950, 450 cm po Din 970, 290/420 cm po Din 1080.

Gnojnične črpalke, domači izdelek, v dolžini 3 m Din 600, 3.30 m Din 6.35, 3.90 m Din 705, 4.20 m Din 740, 4.50 m Din 775.

Gnojnične sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.

Gnojnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojnične sode po Din 98.—.

Robkač za koruzo EMR po Din 1000, mali ročni po Din 90.

Lopate za šitljanje po Din 24.

Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi rogli po Din 14, s štirimi po Din 15.

Vile garantirane, s štirimi rogli po Din 25, s tremi rogli Din 23.

Francoski ključi (francozi) Rapid, mali po Din 35, veliki po Din 100 za komad.

### Sackovi plugi in pluzni deli:

D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 900.— s pluzno na vijake Din 1100, D6MNR 750, D5MNR Din 700, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazdni plug ZH9 po Din 1520, obračalni plug NW5 po Din 1130, NW7 po Din 1150. Plug D6X po Din 730, E6WN po Din 730, dvobrazden lahki ZRB6 po Din 1100.—.

Osipalnik DHUN po Din 700. Osipalnik BHR a Din 400.

Glave D9SS po Din 410, D8MN po Din 400, D7MN po Din 300; D6MN po Din 270; SUN na dve brazdi 420 Din, za sipanje 300 Din; HNW7 po Din 470, osipalnik DHUN po Din 480. Glave L5 po Din 200, L6 po Din 220, H6WN po Din 260.

Glave URB4 za lesene pluge po Din 150.

Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.

Črtala za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D6MN po Din 90; za D7MN po Din 100.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.

Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Pluzna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1.200.

Pluzna na vijake po Din 650.

Pluzne, enokolesne po Din 170.

Brzoklepalnik „Stubai“ po Din 370 za komad.

Brane:

Dvodelna njlvska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700.

Trodalna njlvska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg. Din 1300.

Dvodelna njlvska brana I široka 2 m, težka 88 kg Din 1350.

Trodalna njlvska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m. Din 1450.

Travniške brane z zvezdnimi členki Z. 2. široke 1.50 m, težke 47 kg Din 700.—, Z 3 široka 1.85 m, težka 57 kg po Din 780.—, Z 5, široka 1.50 m, težka 53 kg po Din 720.—.

Travniške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 80 kg Din 1000. N 4, široke 1.50 m, težke 65 kg po Din 900.

Kombinirana trava in njivska brana KW1, dvodelna, širaka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana KW2, širaka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po Din 1350.

Lahke posevne IVaL po Din 520; IVbL po Din 450.

Brane na krožnike SEIOL Din 3500.

Planet št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 650, ročni po Din 160.

Izluščevalec za deteljo EVSM Din 1450.

Triljerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3450, V/2 po Din 4850, II/1a po Din 2350.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800.

Sejalni stroj Sack H9 po Din 2.700.

Pracnerjev sejalni stroj **Budučnost**, trinajstvrstni po Din 4500, petnajstvrstni po Din 4800.

Senior ročne sejalce H po Din 920, L4 po Din 1.150.

Vitelj (gepelj) EGB po 3000 Din; transmisija za vitelj E po Din 1630, D800 po Din 540.

Benčin motorji Lorenz 2½—3 KS Din 8000, 3—4 KS Din 10.000, 3—4 KS stabilni Din 9000, 4—5 KS prevozni Din 14.000.

# HERAKLIT PLOŠČE

SO NAJBOLJŠI STAVBENI MATERIAL ZA

HLEVE

SVINJAKE

KOKOŠNJAKE

GOSPODARSKA POSLOPJA, HIŠE I.T.D.

ZAHTEVAJTE  
POJASNILA PRI

**MATERIAL, TRG. D. Z O. Z.**

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 36/I.

*SADJARJI! Uporabljajte za zimsko in pomladansko škropljenje sadnega drevja*

# ARBORIN

*ki Vam zatre vse škodljivce*

*Arborin izdeluje*

## „CHEMOTECNA“

družba z o. z.

**LJUBLJANA, MESTNI TRG 10**

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne)

**LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE**

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

### MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakov in barv  
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

## POSOJILNICA V MARIBORU

I. L. S. O. Z.

### NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Obrestule nevezane hranilne vloge po 5%,  
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2%.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000.—

Rezerve znašale nad Din 6.000.000.—

Posejila dale članom na vknjižbo po 8%,  
na osebno poročitvo po 9%.

Najboljšo

# Modro galico!

izdeluje tovarna

## „Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig - Ustje) načinu, ki je zajamčeno 98 - 99% in najceneja, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

# Naročila na sadno drevje.

Iz drevesnice Kmetijske družbe v Ljubljani se bodo oddajale za spomladansko saditev meseca marca sledeče vrste sadnega drevja:

1. **Visoke jabolane:** Bobovec, Jakob Lebel, Ontario, Dolenjska voščenska, Mošančkar, Dama-sonov kosmač, Belfler, Baumanova reneta, Landsberška reneta I. vrsta po Din 12•50  
II. vrsta po Din 8•—  
III. vrsta po Din 4•—
  2. **Visoke žlahtne hruške:** Hardijevka, Avranška, Boskovka, Klapovka, Viljamovka, . . . . . I. vrsta po Din 15•—  
II. vrsta po Din 8•—  
III. vrsta po Din 4•—
  3. **Visoke moštnice:** Koroške moštnice in Ozimke . . . . . I. vrsta po Din 12•50  
II. vrsta po Din 8•—  
III. vrsta po Din 4•—
  4. **Visoke češplje:** Velika domača, velika rumena, italijanska sliva, Jeferton, velika sladkorna in Monfort sliva. . . . . I. vrsta po Din 15•—  
II. vrsta po Din 8•—
  5. **Visoke črešnje:** zgodnje in pozne . . . . . I. vrsta po Din 15•—
- 
6. **Pritlične jabolane:** Šarlamovski, Pisani kardinal, Gdanski robač, Jonathan, Bismark, Landsberška reneta, Baumanova reneta, Belfler, Ontario, Rdeči Astrahan, Antonovka, Grafenšteinc in Rdeči jes. kalvil, . . . . . I. vrsta po Din 20•—
  7. **Pritlične hruške:** Klapovka, Viljamovka, Zgod. Magdalenka, Avranška, Pastorovka, Amanliška, Dielovka, Kongresovka, Dunajska slava, M. Dr. Lucius, Mortielletova, Giffardovka, in Aremberška . . . . . I. vrsta po Din 20•—
  8. **Marelice:** Klosterneuburške . . . . . I. vrsta po Din 20•—
  9. **Breskve:** Amsden in Mikado . . . . . I. vrsta po Din 20•—
  10. **Pritlične višnje** . . . . . I. vrsta po Din 20•—
  11. **Ribez** . . . . . po Din 5•—

## Naročila se sprejemajo le proti predplačilu,

ali proti ari, ostanek se pri pošiljlatvi povzame. Ob naročitvi zahtevajte poštno položnico za nakazilo denarja. Pri vsaki naročitvi je sporočiti železniško postajo. Manj kot 10 dreves se ne pošilja po železnici. Kmetijska družba si pridržuje pravico, poslati kako drugo pripravno vrsto, če bi naročena vrsta že pošla. Stroški za ekspedicijo drevja po železnici se zaračunajo za vsak ovoj in žel. vozni list po 20 Din.

Oni, ki želijo drevesa osebno prevzeti v drevesnici na Poljanski cesti št. 59, se morajo preje zglasiti v pisarni Novi trg 3./I. nadstr. radi plačila, ker brez nakaznice se drevesa nikomur ne izročijo.

# Kmetijska družba v Ljubljani.



# KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za inozemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Novi trg št. 3. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol

štev. 1.

V Ljubljani, 15. januarja 1932.

Leto 49.

**VSEBINA:** Vsem članom! — Resolucije, sprejete na občnem zboru Kmetijske družbe, dne 30. XII. 1931. — POLJEDELSTVO in TRAVNIŠTVO: Sejmo le pravilno sestavljene deteljno-travne mešanice! — SADJARSTVO in VRTNARSTVO: Naše sadjarstvo in njega bodočnost. — Vprašanja in odgovori. — Razno. — VINARSTVO in KLETARSTVO: Belokranjsko vinogradništvo. — Čakajmo še s prvim pretakanjem! — Preložite v vinskega sejma in vinske razstave v Ljutomeru. — Selekcija trtnih očes. — Društvene vesti. — Razno. — ŽIVINOREJA in MLEKARSTVO: Nalezljivi katar spolovil pri govedi. — Krmljenje kuncev pozimi. — Vsem živinorejskim organizacijam slovenjgraškega okraja! — Razno. — GOZDARSTVO: Gozdna paša in žirenje. — Razno. — ZADRUŽNISTVO: Kmetijska kriza in zadružništvo. — GOSPODINJSTVO: Pravilno sestavljanje jedilnika. — Navodila za kuhinjo. — DRUŽBENE ZADEVE in RAZNO: Uradne vesti. — Družbene vesti. — Gospodarske vesti. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Tržne cene.

## Vsem članom!

V prošlem letu je Kmetijska družba razširila svoje glasilo „Kmetovalec“ in s tem omogočila v njem obravnavanje vseh kmetijskih panog. Izboljšala ga je na ta način, da je za vsako panogo posebej določila sourednika in pridobila mnogo novih sotrudnikov. Tako je ta list postal vredno glasilo glavne zastopnice kmetovalcev v Dravski banovini. Iz tega razloga se je pa morala

članarina zvišati na 30 Din.

List bo tudi letos izhajal v istem obsegu kot lani in bo tudi

članarina ostala ista.

Članarina 30 Din ni pretirana in vsak kmet si bo tudi v današnji težki krizi našel kje tak vir dohodkov, da si bo ta mali znesek prištedil. Saj mu bo obilo povrnjen, če bo v svojem gospodarstvu upošteval samo en primeren nasvet, ki mu ga bo „Kmetovalec“ nudil. Opozarjamo tudi na to, da s tem zneskom niso kriti niti vsi stroški izdaje tega lista, ampak mora Kmetijska družba poleg članarine za tisk še doplačevati.

Mnogo zavednih članov-kmetovalcev šteje Kmetijska družba, mnogo čitateljev „Kmetovalec“, toda žal še vedno premalo.

Kmetijska družba je stanovsko društvo kmetovalcev, zato bi moral vsak kmet biti njen član.

„Kmetovalec“ je glasilo vseh kmetov Dravske banovine, ki zastopa njih interese in jim daje nasvete v njihovem gospodarstvu, zato bi ga moral vsak kmet marljivo čitati.

Ker je pa še mnogo nezavednih kmetijskih posestnikov, ki jim družbeno glasilo ne pride v roke, je dolžnost vseh dosedanjih zavednih članov, da take sosede opozorijo nanj in na Kmetijsko družbo ter jih pridobijo za pristop k svoji stanovski organizaciji. — Kmetijska družba bo šele tedaj z uspehom mogla zastopati interese kmetovalcev Dravske banovine, če se bodo vsi zavedali svoje stanovske dolžnosti in jo moralno podprli s pristopom v članstvo.

Današnje prvo številko letošnjega „Kmetovalca“ dobijo še vsi lanskí člani, od druge nadalje pa le tisti, ki bodo dotodaj poravnali članarino in jo družbi nakazali.

Načelnštva podružnic se torej pozivljajo, da nemudoma zberejo članarino ter jo takoj nakažejo Kmetijski družbi, da bo mogoče vsem članom pravočasno doposlati poznejše številke lista.

Kmetijska družba v Ljubljani.

## Resolucije

sprejete

na občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani,  
dne 30. decembra 1931.

Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani, zbran 30. decembra 1931., je na podlagi predlogov glavnega odbora in kmetijskih podružnic obravnaval današnje kritično stanje kmetijstva v Dravski banovini in ugotovil, da grozi tej najvažnejši panogi našega narodnega gospodarstva propast, če se v zadnji uri ne ukrenejo mere v njeno rešitev. Obenem je opozoril javnost in oblasti, da je Kmetijska družba poklicana zastopnica kmetovalcev in pospeševalka kmetijstva v Dravski banovini, ki je dolžna v današnji kritični dobi povzdigniti svoj glas v zaščito interesov našega kmeta. Zato je soglasno sklenil, obrniti se na vse merodajne činitelje ter jih zaprositi, da storijo vsaj najnujnejše korake za omiljenje položaja, v katerem se dandanes nahaja ta stan.

V tej resoluciji navedeni predlogi in prošnje pomenijo nujne zahteve našega kmetskega prebivalstva po deželi, ki ne ve izhoda iz današnje krize. Zato prosijo občni zbor vse merodajne činitelje, naj nujno upoštevajo spodaj navedene predloge in storijo ukrepe v izboljšanje položaja kmetijstva v Dravski banovini.

### I. Živinoreja in mlekarstvo:

1. Da postane tukajšnja živinoreja vsaj nekoliko dobičkanosna, naj se z vsemi silami in propagandnimi sredstvi pospešuje **domači konsum mleka**, v prvi vrsti potom šol, v drugi vrsti potom vojaštva. Vojaška oblast naj uvede uporabo mleka in sira za prehrano vojaštva po vseh garnizijah. V ta namen naj se v bodoči državni proračun vnese primerna postavka.

2. **Domači zakol živine in nadrobna prodaja mesa po živinorejcih** je dandanes edini pripomoček za vnovčevanje živine. Nekatera sreska načelstva pa ovirajo ta način klanja živine z raznimi nepotrebni odredbami in posamezne davčne oblasti zahtevajo za prodano meso celo prometni davek, četudi je to po § 8., točka IIa., zakona o prometnem davku nedopustno. Banska uprava in finančna direkcija se naprošata, naj izdasta podrejenim oblastvom nalog, da ne ovirajo kmetovalce pri izvrševanju te ugodnosti, ki jim jo dopušča obrtni zakon.

3. Oblast naj skrbi za **dobro plemensko živino**, posebno za prvovrstne bike. Da se ti ohranijo čim dalje za pleme, naj se skrbnim bikorejcem dodelijo primerno visoke nagrade za vzdrževanje takih plemenjakov.

4. **Naprava gnojšč in gnojničnih jam** se naj še v večji meri pospešuje, ker tvorijo ista prvi pogoj za izboljšanje kmetijskega gospodarstva. Da bo vsakemu živinorejcu omogočeno zgraditi si primerno gnojšče, naj država dovoljuje v ta namen brezobrestna posojila na desetletno odplačevanje.

### II. Sadjarstvo.

5. **K novemu lovskemu zakonu** mora vsaka banovina izdati poseben **pravilnik**. Ker povzroča divjačina, posebno pa zajec sadnemu drevju v Dravski banovini ogromno škodo, zato se naproša banska uprava, da izdela ta pravilnik tako, da bodo ž njim

zaščiteni interesi našega kmetijstva, predvsem pa naše sadjarstvo.

### III. Vinogradništvo.

6. **Konsum vina v državi** naj se zviša z naslednjimi ukrepi:

a) Trošarina na vino naj se ukine. Če to ni mogoče, naj se maksimira na 1 Din od litra.

b) Zatrošarinjenje vina naj se izvede šele pri nastavitvi soda na pipo.

c) Vojaška oblast naj da vojaštvu vino, v katero svrhu se naj v bodoči državni proračun vnese primeren znesek. To vino pa morajo vojaške oblasti nakupovati v domači banovini direktno od vinogradnikov, razdeljeno primerno po vinogradniških okoliših.

d) Dovolj se naj trošarine prost nakup vina za tiste kmetijske delavce, ki dobivajo razen dneve še hrano. S tem bi se konsum vina znatno povečal, in vino bi prišlo v promet ravno od manjših posestnikov, ki drugače ne morejo vnovčiti svojega pridelka.

e) Dovolj se naj zamenjava vina brez trošarine za vse kmetijske pridelke in vse kmetijske potrebščine, ki jih potrebuje vinogradnik.

7. **Vinotoči pod vejo**, ki omogočajo vinogradnikom vnovčevanje njih pridelka in so le pomoč v sili, se ne smejo omejevati po § 437. novega obrtnega zakona. Vsak vinogradnik imej pravico točiti na drobno svoj pridelek, ne samo tam, kjer se vino prideluje, ampak tudi v kraju svojega bivališča. Razen tega naj se tako točenje vina na drobno olajša z ukinitvijo raznih taks in pristojbin, ki jih ravno najbolj revni vinogradnik ne zmore.

8. **Viničarski red za Dravsko banovino** iz leta 1929. ne odgovarja več sedanjim razmeram. Vinogradniki, zastopniki viničarjev in kmetijski strokovnjaki naj ga vzamejo v pretres in prilagodijo zahtevam današnjega vinogradništva. Viničarsko vprašanje naj se uredi enotno za vso banovino.

### IV. Ureditev nakupnih in prodajnih cen.

9. Oblasti se pozivljajo, da storijo potrebne ukrepe za **ureditev pravnega razmerja med nakupnimi in prodajnimi cenami**. — Dopustni čisti dobiček naj ne presega 25% odstotkov. — Previsoki dobički naj se strogo kaznujejo. — Cene blagu po trgovinah naj se primerno znižajo, da bodo v soglasju s cenami kmetijskih pridelkov. — Mešetarstvo v živinski kupčiji naj se do skrajnosti omeji, ker je v veliki meri vzrok nizkih cen živine.

### V. Organizacija skupne prodaje pridelkov.

10. Država, oziroma banovina naj Kmetijski družbi pod ugodnimi pogoji priskrbi potreben kredit, da bo mogla takoj pričeti z **lombardiranjem kmetijskih pridelkov**. Istočasno naj se ustanovi **vnovčevalnica kmetijskih pridelkov** in ukrenejo koraki za ustanovitev **zadruga za vnovčevanje živine**, ki naj bi prevzela aprovizacijo vojaštva z mesom po vsej banovini.

### VI. Monopolni predmeti.

11. **Monopol na pšenico** naj se v Dravski banovini opusti, ker spada ta banovina med pasivne kraje, ki so vezani na uvoz žita. S tem se ravno najbolj

potrebni kraji obremenjujejo s težkimi milijoni, ki gredo v korist bogatim krajem naše države.

12. **Monopolne takse na sol, sladkor, petrolej in vžigalice** naj se znižajo in spravijo v sklad s cenami kmetijskih pridelkov.

### VII. Davki.

13. **Direktni davki naj se znižajo**, ker jih v današnji višini kmetje ne morejo plačati. — Nadalje naj se dovoljuje odlog za njih poravnavo, oziroma naj se jih izterja v obrokih. — Kjer je to možno, naj se dovoli plačevanje davkov v obliki kmetijskih pridelkov.

14. **Banovinski kuluk naj se ukine**, ker preveč obremenjuje naše kmetijstvo. — Občinski kuluk pa bodi strogo obvezen za vse davkoplačevalce.

15. **Mestna uvoznina in užitnina v Ljubljani** za okoliške pridelke naj se revidira in za najnujnejše predmete zniža.

### VIII. Socialne potrebe.

16. **Zavarovanje poslopij proti požaru** naj postane obligatno in naj se izvaja za tako visoko vrednost za zgradbe in pridelke, da bodo pogorelci dobili zadostno odškodnino.

17. **Zavarovanje proti toči, proti drugim nezgodam in zavarovanje živine** naj se obvezno vpelje, da se kmetovalci obvarujejo pred dosedanjo škodo.

18. **Zakon glede zavarovanja kmetijskih delavcev proti nezgodam pri poljedelskih strojih** naj se v toliko izpremeni, da bo zavarovan tudi lastnik stroja, gospodar, ne pa samo delavci in družina. — Nadalje naj se plačevanje prispevkov pavšalizira za vsako banovino posebej, ker bi se tako zavarovanje zelo pocenilo.

19. **Vsi spori na kmetih zaradi razžaljenja časti, zaradi poljske škode, pri sporih mej, preužitka in slično** naj pridejo najprej v poskusno poravnavo občinskega posredovalnega urada. Šele če tu ni uspeha, sme priti zadeva pred sodnijo. Na ta način bi se omejilo škodljive pravde, ki uničujejo kmet-ska gospodarstva.

20. **Odvetniške, notarske in zdravniške tarife so mnogo previsoke; prenosne in obrestne takse ravnatoko.** Vse merodajne oblasti se pozivljajo, da jih čim prej in znatno znižajo, kajti kmet-sko prebivalstvo jih v današnji krizi ne more več prenesti.

21. **Kreditne razmere v našem kmetijstvu** potrebujejo temeljite izpremembe. Obrestno mero na vloge je znižati na 4%, na posojila pa na 6%. Prezadolžena kmet-ska posestva, ki so prišla brez krivde posestnika do prisilne prodaje, naj dobe od države ali od Privilegirane agrarne banke dolgoročna posojila po nizki obrestni meri.

### IX. Organizacija kmetijstva.

22. **Kmetijske zbornice** se naj čim prej uzakonijo in osnujejo, da bo kmet-ski stan potom njih uveljavil svoje zahteve. Dokler to po zakonu ni mogoče, naj se skliče banski kmetijski odbor, ki naj vrši iste naloge, ki čakajo kmetijske zbornice.

23. **Vlada naj po vsej državi pospešuje organizacijo kmetijskega združništva** ter naj uvede obvezno članstvo od strani kmetov.

—o—

Občni zbor Kmetijske družbe nujno prosi vse merodajne oblasti, da tu navedene predloge temeljito prouče in ukrenejo potrebne zakonite mere, da se stanje našega kmetijstva vsaj v toliko izboljša, da ne bo ogrožen njega obstoj.

## Poljedelstvo in travništvo.

### Sejmo le pravilno sestavljene deteljno-travne mešanice!

Ing. I. Zaplotnik.

Naša ožja domovina ni posebno prikladna za pridelovanje žit. Vzrok leži deloma v slaborodoviti plitvi zemlji, deloma v razkosanosti zemljišč in v preobilnih padavinah. Večinoma naravna, valovita lega onemogoča ali vsaj otežuje uporabo modernih tehničnih pridelovalnih pripomočkov. Zato pridelamo premalo žita in smo z ozirom na prehrano prebivalstva pasivna pokrajina. Pa tudi pridelek, ki ga dosežemo, se po kakovosti ne more kosati s pridelkom žitorodnih pokrajin.

Zadostne, ponekod celo preobilne padavine pa prav posebno pospešujejo rast krmskih rastlin, zlasti trav. Vsled tega ima pri nas posebno važnost proizvodnja krme in kot posledica tega je in mora biti celotna proizvodnja živinorejsko usmerjena. Razvijajoča se živinoreja pa se ni mogla zadovoljiti samo s pridelkom naravnih travnikov, senom, in s slamo, temveč je v večji meri silila na to, da se krma prideluje tudi na njivah.

Tako so polagoma na naših njivah zavzele zelo važno mesto različne detelje. Z deteljami, pa naj bo to črna detelja, lucerna ali pa inkarnatka, pridelamo na njivah velike količine prav tečne krme, ki tvori podlago hlevskemu krmljenju. Z njimi se njive obogatijo na dušiku, najdragocenejšem rastlinskem hranivu, izrabljajo se spodnje, globokejšje plasti zemlje, ker detelje puščajo svoje korenine globoko v zemljo. Odmirajoče korenine pa zapustijo za seboj zrahljano zemljo in po njihovih sledovih se lahko širijo korenine naslednjih posevkov. Imajo pa seveda detelje v čisti setvi tudi svoje slabe strani. Tako jih ne smemo zaporedoma sejati na istem prostoru, so precej podvržene raznim škodljivcem, nežni lističi se pri sušenju hitro zdrobe in odpadejo, s tem pa se izgubijo ravno najhranjivejši deli itd.

Druga skupina krmskih rastlin, ki jih v novejšem času goje tudi na njivah, so trave. V čisti setvi jih gojijo za seme, za krmo pa samo v posebnih prilikah, n. pr. v okolici velikih mest, kjer taka polja namakajo z vodo iz mestnih kanalov, ki nosi s seboj velike količine hranljivih snovi. V okolici Milana v Italiji dosežejo baje letno deset košenj. — Trave imajo približno iste lastnosti kakor žita. Ko-

renine razvijajo večinoma v gornjem sloju zemlje. Ako hočemo, da nam dobro uspevajo, jim moramo gnojiti z vsemi hranljivimi snovmi, tudi z dušikom. Moremo jih pa sejati večkrat na istem prostoru. Dobro negovane nam dajo obilico krme, zemljo pa puščajo v slabšem stanju, kot jo dobijo pri setvi.

Vsaka zgoraj omenjenih velikih skupin ima torej svoje dobre in svoje slabe strani. Te pa obema niso skupne. V praksi se okoristimo z dobrimi lastnostmi obojih in se izognemo slabim s tem, da ne sejemo detelj ali trav v čisti setvi, marveč deteljno-travne mešanice, torej deteljo in travo skupno, na isto njivo.

Taka deteljno-travna mešanica ima često pred čistim posevkom znatne prednosti. Deteljne korenine izkoriščajo globljo plast zemlje, travne pa le bolj površinsko — istočasno se torej izrablja debelejša, močnejša plast zemlje. Trave in detelje se med seboj nekako podpirajo. Tudi z nakopičenim dušikom se trave v poznejših letih deloma okoristijo. Posledica vsega tega je večji pridelek. Škodljivci in bolezni navadno ne napadajo istočasno obeh rastlinskih skupin v enaki meri — če zapade kvaru ena skupina, reši vsaj deloma pridelek druga. Tudi moremo uporabljati njivo v krajših presledkih za isti posevek, kakor pa to moremo brez škode storiti s samo deteljo. In končno pridelek lažje sušimo, pri sušenju pa se nam manj deteljnih nežnih lističev omane in izgubi. V splošnem torej vidimo, da je često bolje, sejati deteljno-travno mešanico.

Ni pa to vedno tako. Posebno tedaj ne, če uporabimo dve vrsti, ki skupaj ne spadati, kakor n. pr. lucerna in laška ljuljka, kar se pri nas često vidi. S tako zmesjo že v naprej poskrbimo, da ne bomo imeli koristi, kakršno deteljno-travne mešanice sicer nudijo. Zakaj? Zato, ker se te dve vrsti vse preveč razlikujeta po trajnosti, ker lucerna zdrži vsaj 5 let, laška ljuljka pa daje dober pridelek le eno leto. S tem pa, da da vse v enem letu in se torej mora razvijati prav hitro, duši lucerno, ki se v začetku razvija prav počasi. Ta oviran mladostni razvoj se pa lucerni pozna še potem, ko laške ljuljke že davno več ni, ona je ostala slabotna. Prazne prostore, ki

jih pusti izumrla ljuljka, pa zavzamejo samosevne trave, ki običajno ne dajo dosti dobrega pridelka, in pa razna zelišča in pleveli, ki niso v dobri krmi prav nič potrebni.

**Laška ljuljka spada v mešanico s črno deteljo,** ki je tudi kratkotrajna. Podobno vlogo igra **mačji rep**, dasi je nekoliko trajnejši, temu primerno pa seveda tudi počasnejši v razvoju. V zmes z **lucerno pa spada pasja trava**, ki se v začetku razvija sicer počasneje, zato pa tudi dalje zdrži. Tudi **francoska pahovka** in **travniška bilnica** prideta v poštev za **zmes z lucerno**, ker sta tudi oni dolgotrajni.

Kot pravilo naj velja: **Mešaj kratkotrajno s kratkotrajnim, dolgotrajno z dolgotrajnim!** Vsaka mešanica, ki temu pravilu ne odgovarja, zamore dati le manjši pridelek.

Nikakor ni priporočljivo, kupovati že gotovih mešanic, pa najsibo to za deteljno-travne mešanice, ali pa za menjalne travnike, ker so ponavadi sestavljene tako, da pač nudijo prodajalcu največji dobiček, ne pa tudi kupcu najboljše kakovosti. Bolje je, da vsakdo kupi čisto seme detelje zase, čista semena potrebnih trav pa tudi vsako zase. Potrebno mešanico pa naj sestavi doma sam! Le tako bo imel možnost, da za svoj dober denar dobi tudi dobro blago.

Pri kupovanju pa naj vsakdo zahteva od trgovca jamstvo, da je dotično seme zares pravo, čisto in dovolj kalivo. Tako jamstvo mora trgovec dati na zahtevo tudi pismeno. Pri nezanesljivem trgovcu, ali pri takem, ki noče dati primernega jamstva za dobro kakovost semena, ne kupuj! Če kupiš večje količine semen, vzemi vzorec in jih pošlji kmetijski poskusni in kontrolni postaji v naknadno preiskavo!

In zakaj pripovedujem to že sedaj, ko ni še čas setve? Zato, ker je bolje, oskrbeti se s potrebnim semenom pravočasno, bolje malo prej kakor pa zadnji teden pred setvijo. Oni, ki pride zadnji, dobi ostanke. Tako so prihajala zadnja pomlad številna povpraševanja in naročila za pristno domačo črno deteljo iz Bosne, toda tega blaga ni bilo več na razpolago in Bosanci so ostali brez potrebne detelje.

## Sadjarstvo in vrtnarstvo.

### Naše sadjarstvo in njega bodočnost.

Fr. Kafol.

Za uspešen razvoj našega sadjarstva so dani vsi pogoji, to stoji pribito. Nadvse razveseljav pojav je, da se je začelo sadje gojiti povsod širom naše banovine z največjo vnemo, in to tudi v krajih, kjer se je to panogo našega kmetijstva silno zane-marjalo. Trgovska plat tega pokreta, namreč, prodaja sadja doma, odnosno še bolj v tujino, t. j., izredno veliko povpraševanje po dobrem, svežem slovenskem sadju, je bila pogonska sila, da se sadjarstvo povsod s tako vnemo razširja. Posebno uživanje svežega sadja vedno bolj napreduje in to ne mogoče samo pri premožnejših slojih, temveč tudi pri revnih, pri mladih in starih. Sadje se ne smatra več

samo kot nekaj postranskega, ki naj bi služilo samo za užitek, ampak je postalo kot nekaka narodna hrana, ki silno veliko doprinaša k boljši in zdravejši prehrani našega naroda.

Ni se nam treba bati, da bomo imeli čez leta sadja preveč in da ne bomo vedeli, kam ž njim. Če omenimo, da se poleg uživanja svežega sadja da uporabljati isto na različne načine s tem, da ga kuhamo, ukuhavamo, sušimo, napravljamo sadjevec ali ocet iz njega itd., je menda možnosti dovolj, da ne bo šlo sadje v nič. Današnji časi govore pač za to, in sicer na podlagi znanstvenih in zdravniških dokazil, da je sadje za človeški organizem, užito v svežem ali v konserviranem stanju, nekaj neobhodno potrebnega. Človeška narava je kakor nalašč ustvarjena za uživanje sadja. Jasen dokaz o tej resnici nam nudi predvsem mladina, ki ima še nepokvarjen okus in zahteva povsod sadje, ki iz-

redno ugodno vpliva na zdravje, sploh na razvoj telesa; s tem je tudi upravičena želja otrok po uživanju svežega sadja.

Vsak dom, pa najsi bo kmetijski, delavski ali meščanski, mora imeti dandanes tudi v naših razmerah skozi vse leto sadje na razpolago. Pri drugih narodih je pa to še v večji meri v navadi. O tem nam pričajo silno velike množine sadja, ki se uvažajo v posamezne države tudi v dobrih sadnih letinah.

Pri nas so kraji, kjer se prideluje izredno okusne črešnje; še veliko več pa jih je, kjer se prideluje prvovrstno poletno sadje, kakor jabolka, hruške, slive, breskve, marelice itd., ki se zelo hitro in po precejšnjih cenah da razpečati, zlasti v mestih, letoviščih, zdraviliščih in sploh po naših tujsko-prometnih krajih. Za mnoge naše sadjarje je postala ta panoga novi in redni vir dohodkov.

Mnogo je torej prilik pri nas, da se naše sadje spravi v denar, odnosno uporabi tudi doma. Izvoz v tujino vedno bolj napreduje. Upoštevati pa moramo pri tem zahteve tujine.

Naše sadjarstvo moramo prilagoditi v prvi vrsti trgovskim prodajnim razmeram. S tem načnemo obenem važne pogoje, ki so neobhodno potrebni za dobičkanost in splošni razvoj našega sadjarstva. Vprašanje pravih sort za posamezni kraj še ni rešeno. V tem pogledu nas čaka še mnogo hvaležnega dela. Tu nas ne sme plašiti tuja konkurenca, ker priznana kakovost in dobrot našega sadja, posebno gotovih sort, prekaša v vseh ozirih tuj pridelek, kakor n. pr. naše kanadke, Baumannova reneta, sploh razne renete itd. Samoobsebi umevno je pa tudi, da upoštevamo vse ostale pogoje za uspešno sadjarenje, t. j. pravilno in pravočasno oskrbo ali nego drevja, pridelovanje velikih množin enotnega in kakovostno prvovrstnega sadja ter pravilno spravlanje in zapakovanje za prodajo.

So to važnejši pogoji, ki jih je treba večkrat ponavljati, če hočemo, da bo naše sadjarstvo postalo zares čim prej dobičkanosna panoga našega kmetijstva, kakor to vsi želimo.

### Vprašanja in odgovori.

**Vprašanje 1.** V najhujši zimi sem našel v sadonosniku po snegu v največjem snežnem metežu vespolno kosmatih črvov, ki so lezli po snegu. Pošiljam Vam nekaj teh kosmatih črvov in prosim pojasnila ali so škodljivi? (I. B. v Š.)

**Odgovor:** Poslani črvi so ličinke koristnega hrošča „snežnega črva“ (Schneewurm — cantharis fusca). Tudi ta ličinka, ki živi običajno skrita po grmovju med koreninami, se preživlja kakor ličinka polonice od raznega škodljivega mrčesa, posebno od uši, gnid in druge zalege. Ta ličinka je izredno koristna, posebno po vrtovih, ker uničuje posebno zalego raznih vrtnih uši, bolhačev in mrčesov na kulturnih rastlinah. Li-

činka ima spredaj močne čeljusti, je zelo gibčna, 1 in pol do 2 cm dolga ter je porastla z lepo žametasto dlako. Iz tega je razvidno, da jih ne smete pokončevati.

Fr. K.

### Razno.

**Zavarovanje sadnega drevja proti zajcu.** Kralj. banska uprava je omogočila 175 kmetovalcem nabavo 5500 žičnih koškov po polovični ceni. Prispevala je v ta namen do konca 1. 1931. 22.000 Din in s tem ugodila skoraj vsem proslilcem-kmetovalcem, ki so pravočasno zaprosili za ta prispevek. Ugodnosti polovične dobave so se poslužili najbolj sadjerejci iz sreza Maribor, desni breg (1680 koškov) in Ptuj (700 koškov). Ker prošnje za žične koške še prihajajo, si je izposlovala kralj. banska uprava še potreben znesek v te namene. Nadaljnji proslilci se bodo upoštevali, dokler ne bo ta znesek izčrpan.

V. U.

**Konserviranje kolov.** Vprašanje konserviranja kolov je nekaj starega. Razni načini so n. pr., da kole olupimo, zašilimo in spodaj ožgemo. Dalje, da olupljeno kolje še sveže namakamo v 1% raztopini modre galice v kadi skozi 14 dni do tri tedne. Nekateri kole tudi posušijo in kot take potem kuhajo v vročem karbolineju gotov čas (½—¾ ure).

Fr. K.

**Odstranite dupla!** Dupla v starih drevesih je najbolje temeljito očistiti, dobro obrezati in zamazati ali zadelati z navadno malto in opeko ali pa z betonom. Nekateri zadelajo votlino tudi z ilovico in okoli robov zamažejo s katranom, da se ne uselijo tamkaj razne glive.

Fr. K.

**Pepel** je izborno gnojilo za sadno drevje, ker vsebuje navadno precej apna in kalija, pa tudi druge snovi, ki prišajo koreninam. Nekateri izlivajo celo lug, v katerem se je pralo perilo, okoli drevja. Lug vsebuje precej toščobnih snovi in soli, ki služijo kot gnojilo; obenem se zatre tako marsikateri škodljivi mrčes.

Fr. K.

**Dobrova pri Ljubljani.** Kmetijska in sadjarska podružnica sta priredili lepo uspešno sadno razstavo v prostorih ljudske šole v nedeljo, 4. oktobra t. l. Da je razstava tako lepo uspela, je zasluga predvsem g. nadučitelja in g. Ambrožiča ter raznih naprednejših sadjarjev. Razstavilo se je le najboljše sadje, ki se v tem okolišju prideluje, kakor n. pr. Baumanova reneta, bobovec, moščancelj, belfler, zlata parmena, kanadke, ananas reneta itd. Izredno lepi so bili tudi vzorci raznih žlahtnih hrušk iz šolskega vrta: dilovka, pastorovka, avranška. Pozornost je vzbujala sorta Gloria mundi, ki jo je precej v tem okraju, in tudi najfinejši tenkolupinasti orehi župnika g. Hauptmana, ki je razstavil tudi orehe z rdečimi jedrci. Po otvoritvi razstave je predaval o sadnem sortimentu strok. tajnik Kafol. Razstava je v vseh pogledih prav dobro uspela.

**Domžale.** O priliki sadne razstave dne 18. oktobra 1931. je kmetijska podružnica priredila popoldne v Domžalah filmsko-kmetijsko predavanje v prostorih Sokolskega doma. Udeležba je bila prav lepa. Proizvajali so se poučni filmi Kmetijske družbe (razstava plemenske živine v Dortmundu, zatiranje sadnih škodljivcev), ki jih je tolmačil strok. tajnik g. Kafol iz Ljubljane. Ti kmetijski filmi so se naslednjega dne prikazovali tudi šolski mladini iz bližnje okolice.

## Vinarstvo in kletarstvo.

### Belokranjsko vinogradništvo.

Fr. Gombač.

Ta vinogradniški del bivše Kranjske, ki se razteza takoj izpod južne strani Gorjancev tja do reke Kulpe ob hrvaški meji, doživlja že odnekaj mnogo

gorja in vedne izpremembe. Ta del je nekako od sveta odrezan v kljub železniški zvezi Ljubljana-Novovo mesto-Semič (začetek Bele Krajine) -Črnomelj-Metlika-Karlovec, ter se ne more trgovsko in dosledno tudi ne gospodarsko času odgovarjajoče dvigniti in razviti. Prebivalstvo Bele Krajine se trudi in

trudi, obdeluje kakor more in zna svojo rodno, kamenito grudo, toda brez vsakega posebnega uspeha, zlasti glede poljedelstva. Poljske zemlje pa tu v obče primanjkuje, in še kar je je, je zelo izmzgana in malo rodovitna. Ob ureditvi banovin se je vsa Bela Krajina odcepila k Savski banovini, a preteklo leto — v veselje Belokranjcev — zopet priključila Dravski banovini.

Najglavnejši gospodarski vir dohodkov tvori tu vinogradništvo, ki obsega še okroglo 1600 ha obnovljenih vinogradov.

Pa tudi s to panogo so križi in težave, ker ni pravega prometa in ker kupci ne najdejo v večji množini tipiziranega vina one kakovosti, kakršnega razvajan konsument dandanes zahteva.

Vsa vinogradniška Bela Krajina, namreč oba sreza Črnomelj in Metlika, zmore sicer tudi to, toda dokler se današnje vinogradništvo ne predrugači toliko glede splošne razmnožitve krajevnim in trgovskim razmeram odgovarjajočih trtnih sort, kakor glede načina pridelovanja, zlasti glede pravočasne trgatve in umnejšega kletarjenja, ni govora o kakem živahnem in plodonosnem razvoju vinske in tudi grozdne trgovine. Glavna napaka je namreč tu, kakor več ali manj po vsem Dolenjskem, da se pre zgodaj trga in pušča mošt predolgo na tropu. Je seveda v tem oziru veliko hvalevrednih izjem, toda mali vinogradniki gredo še vedno svojo staro pot.

Velikanska nesreča trtne uši, ki je zadela belokranjskega vinogradnika izredno hudo takoj ob nastopu tega koreninskega mrčesa, osobito v letih 1890.—1894. in obenem še peronospora, ki je uničevala cele mlade poganjke z grozdički vred, je spravila Belokranjca v obup, nakar se je začel trumoma izseljevati največ v Ameriko. Šele zopetna obnova vinogradov, ki se je v tek srezih osobito od leta 1894. naprej z neverjetno naglico vršila, je izseljence privabila polagoma nazaj v domovino, in sicer povečini z lepimi dolarskimi prihranki, toliko da so poravnali vse dolgove in si postavili udobnejša gospodarska poslopja.

V tej dobi do svetovne vojne je vinogradništvo, oziroma vinski promet tudi v teh krajih prav dobro cvetel, šlo je vse hitro v denar, a kmalu po vojni se je stališče zopet poslabšalo, ker se je tudi v tem oziru vse predrugačilo, tako da so zavojevala vina drugih krajev, v prvi vrsti ona iz Banata in Dalmacije popolnoma naš vinski trg v vsej Sloveniji, današnji Dravski banovini.

To osvojevanje premostiti, oziroma takj poplavi staviti se v bran, je težka naloga že zaradi izredno nizkih cen, ki jih zmorejo le imenovani južni kraji vsled 2—4 krat večjega pridelka na isti ploskvi v primeri z našimi pridelki v Dravski banovini.

Vsled v zadnjih treh letih nastalih nenormalnih gospodarskih razmer smo stopli v nekako vinskotrgovsko-vojno stanje in potrebujemo sedaj jako preudarnega in smotrenega dela, da pridemo tudi tej konkurenci v okom. S samimi podporami, bodisi v blagu (trtah, škropilnicah itd.) bodisi v denarju, je le malo pomagano. To služi le za vzpodbudo. Potrebujemo torej več samolastnega skozinskoz preudarnega in vztrajnega medsebojnega dela. **Konkurenca mora roditi in obenem umoriti konkurenco, t. j. ustvariti si moramo splošno samopomoč, in sicer z združništvom.**

(Dalje prih.)

## Čakajmo še s prvim pretakanjem!

J. Blažević.

Lanski vinski mošti so imeli večinoma mnogo sladkorja in sorazmerno mnogo kisline. Vino se čisti počasi. Kislina se pa zmanjša, čim dalj časa ostane vino z drožmi v stiku, ker je dana bakterijam prilika za razkroj kisline, osobito, če ponovno zmešamo vino z drožmi.

Razen alkohola spada vinska kislina k najvažnejšim sestavinam vina. V primerni množini doprinaša kislina znatno k dobremu okusu in harmoniji vina, razen tega ohrani vino zdravo in trpežno.

Vina od prezgodaj branega grozdja vsebujejo poleg vinske še jabolčno kislino v večji meri, ki da vinu trdi, neprijetno kisli okus. Vsled tega je potrebno, da taka, kakor sploh prekislina vina, ki vsebujejo preko 10‰ kisline, temeljito z drožmi ponovno mešamo.

Priporoča se, da postavimo pred pretakanjem od vsake posode  $\frac{1}{2}$  kupice vina na zrak, da vidimo, če ostane vino stanovitno v barvi. Ostane vino v kupici tekom treh dni neizpremenjeno, je dokaz, da je vino zdravo. Ako pa je vino izpremenilo barvo, navzlic temu, da je bilo v sodu čisto, je to znamenje, da je podvrženo porjavelosti. Takemu vinu moramo dodati pred pretakanjem 10—15 gramov kalijevega piro-sulfita na 100 l, da ga napravimo trpežnim.

Porjavenju so podvržena vina, napravljena iz žlahtnozrelega, gnilega in pa po toči poškodovanega grozdja. Čim se ta napaka pokaže, moramo takoj dodati vinu navedeno količino kalijevega piro-sulfita, in to 2 do 3 tedne pred pretakanjem, da se more vino zopet učistiti. Če je pa vino že v sodu rjavo, potem ga moramo takoj po pretakanju čistiti z želatino, in sicer vzamemo želatine 12 g, tanina 10 g in kal. metabisulfita 10—15 kg. Kalijev metabisulfit moramo pred dodatkom temeljito zdrobiti ali vprašiti, v škafcu vina raztopiti in na to hitro v sod vliati in dobro zmešati, da se žveplov dvokis v vinu enakomerno porazdeli.

Pravi čas prvega pretakanja nam kaže vino samo, in ta je, kadar je postalo vino čisto, kar je znak, da so droži opravile svoj posel in se vsedle na dno sode. Če je vino še kalno ali celo še pokipeva, potem čakamo na vsak način s pretakanjem vse dotlej, dokler se vino ne učisti, pa tudi če traja ravno do spomladi. Iz previdnosti je dobro pri pokipečih vinih pustiti kipelnico ali pokipelno cev na sodih. Od časa do časa moramo sode pregledati in po potrebi dolivati, pri pokipečih vinih pa pustiti nekaj praznine med vinom in veho.

Drugo pretakanje sledi najmanj šest tednov po prvem pretakanju, odnosno ob koncu aprila, t. j. pred vzdigom kletne toplote in tretje pretakanje izvršimo pred ali po trgatvi.

## Preložitev vinskega sejma in vinske razstave v Ljutomeru.

Po raznih vesteh smemo vinogradniki pričakovati, da se bo trošarina na vino znižala in da bo gostilničar plačal trošarino samo od sode, ki ga bo dal na pipo in ne od vse vkletene množine. Vinski trgovci in gostilničarji čakajo zato z nakupom vina,

ker bi radi bili deležni teh olajšav. Zaradi tega sta ljutomerska in gornje-radgonska vinarska podružnica preložili vinski sejm od dne 12. januarja 1932. na 9. marc 1932.

Takrat bo vino letnika 1931. že pretočeno in bolj dozorelo ter bo pokazalo vse svoje izredno dobre lastnosti, interesent pa si ga bo mogel nabaviti tudi večjo količino. Povrhu so devizne odredbe v tujini sedaj tako stroge, da je dopotovanje tujih interesentov, ki kažejo mnogo zanimanja za naš letošnji pridelek, skoraj izključeno, otežkočena pa je tudi vsaka kupčija s tujino.

Ti razlogi so napotili vinarski podružnici v Ljutomeru in v Gornji Radgoni, da sta preložili vinski sejm in vinsko razstavo na označeni ugodnejši čas (9./3. 1932).

Dosedanje prijave vzorcev za sejm ostanejo v veljavi. Nove prijave sprejema kakor dosedaj do 25. februarja 1932. mestna občina ljutomerska. Pravtako do 4. marca 1932 vzorce, in sicer od vsake vrste najmanj 3 steklenice po  $\frac{7}{10}$  l.

Vin. podr. v Ljutomeru.

## Selekcija trtnih očes.

J. Blažević.

Slabe vinske letine povzročajo poleg glivičnih bolezni v prvi vrsti osipljenje grozdja. Vzrok osipljenja grozdja je ali prirojen ali pa je vzrok temu dolgotrajno deževno in hladno vreme med cvetenjem. Mokrotno in hladno vreme povzroči, da se cvetna kapica pravočasno ne loči, brazda medtem porjavi in se zato ne more oploditi. Pri posameznih sortah, kakor pri pečku, žlahtnini, veltincu i. dr., se najde po slabem odcvetenju mnogo cvetov s sedečimi kapičami, iz katerih se razvija zelo osipljeno grozdje z neenako debelimi jagodami.

Slabo vreme povzroči, da se mešičje na premoški brazdi ne more razvijati ali pa se kvečjemu nepopolno oplodi; iz takega ploda se razvijajo drobne jagode brez pečkov.

Zanesljivo izbiro na odpornost v cvetenju prikrbijo v slabem odcvetenju narava sama; naša naloga je posnemati njen migljaj. Niso vse sorte v cvetenju enako odporne in ravnotako ne poženejo vse oči enega trsa rozge ali poganjka, čeprav so si bile oči v vsem med seboj enake, to pa zato, ker si ustvari vsako oko zase trsno bitje.

V poskusnem nasadu vinarske in sadjarske šole v Mariboru smo izvajali izbiro rodni in malorodni trt prvič od l. 1899. do 1903. in drugič od leta 1904. do 1907. Pričeli smo s cepljenjem in z nasadom spodaj navedenih sort, katerih trsi so bili razmnoženi iz samo enega rodnega in samo enega malorodnega matičnega trsa.

Na podlagi uspehov poskusnega nasada je statistično dokazana razlika v količini pridelanega grozdja, odnosno mošta med rodni in malorodni trsi v desetletnem povprečju, preračunjeno na 1 ha vinograda z 8000 trsi, kakor sledi:

Pridelek je znašal pri rodnem:

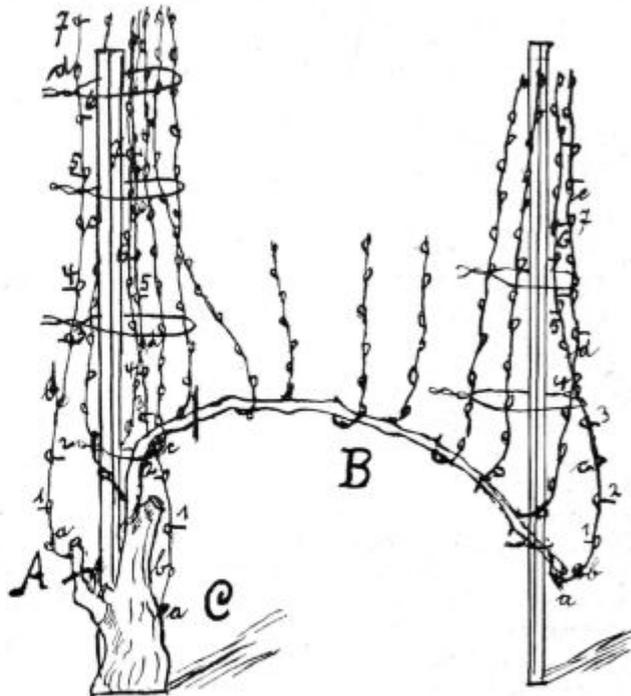
belem pečku . . . . .	93 hl mošta,
modrem burgundcu . . . . .	60 hl „
renskem rizlingu . . . . .	40 hl „
šiponu . . . . .	102 hl „
rdečem tramincu . . . . .	79 hl „

Pri malorodnem pa le:

belem pečku . . . . .	24 hl mošta,
modrem burgundcu . . . . .	10 hl „
renskem rizlingu . . . . .	— hl „
šiponu . . . . .	47 hl „
rdečem tramincu . . . . .	35 hl „

Da je zaostajal renski rizling v rodovitnosti za drugimi sortami, tiči vzrok v tem, da slučajno nismo vzeli cepičev od najbolj rodnega matičnega trsa, ker je bil rizling še v starem nasadu v zelo malem obsegu za izbiro na razpolago. Novi nasadi te sorte od l. 1902. do 1905. so rodili v različnih parcelah na različnih podlagah, razmnoženi z izbranimi cepiči, povprečno letno 60 do 70 hl mošta na 1 ha.

S tem je jasno dokazano, kako velik pridelek bi se dal doseči pri pravilni izbiri ravno pri tej najzlahtnejši trsni sorti. V svrhu dosege še večjega dohodka bi bilo zelo priporočljivo, če bi naši trsničarji vpeljali takozvano „selekcijo očes“. Temu namenu



Slika 1. Prvi način selekcije očes.

primerno naj bi upoštevali v prvi vrsti že obstoječe nasade, katerih trsi izvirajo iz že izbranega matičnega trsa.

V pomanjkanju takih nasadov si pa naj pomagajo na ta način, da si označijo najbolj rodne trse v vinogradu za selekcijo določene sorte vsaj štiri leta zaporedoma, če pa še več let, tem bolje. Cepiči za selekcijo očes se vzamejo le od onih trsov, ki so imeli največ označb.

V poštev prihajajo pri tem seveda trsne sorte z enotno podlago, iz enakih tal in leg, da je vsak vpliv na izid poskusa izključen.

Za dobavo cepičev obrežemo selekcionirane trse v prihodnji pomladi na locen ali na reznike, kakršno rez pač zahteva dotična sorta; n. pr. renski rizling na locen z 9—10 očesi in en rezervni čep z 2—3 očesi, nekaj čepov na dvoletnem lesu in nekaj čepov iz starega lesa; šipon obrežemo na 2 do 4 reznike s 3 do 4 očesi in pustimo po potrebi tudi rezervne čepe zaradi pomlajenja visokih trsov.

Pri mandanju poletnih mladice pustimo 1—2 mladici iz starega lesa in pri splošnem vršičkanju (sredi avgusta) gledamo na to, da prikrajšamo vse mladice na glavnem in pomožnem kolu enako visoko, da dobimo za cepitev večje število oces rozg.

### Prvi način selekcije oces.

Pri pomladanski rezi pridobljeni cepiči se uvrstijo v sledeče skupine:

- A rozge reznikov na dvoletnem lesu,
- A rozge reznikov na enoletnem lesu,
- B rozge locna in
- C rozge iz starega lesa.

Za cepitev razrežemo rozge po skupinah v oči z viticami po številkah 1 do 8 in v oči brez vitic po črkah a do e. Za poskus izberemo toliko označenih trsov, kolikor potrebujemo za dobavo 10 ali več komadov prvovrstnih cepljenk od posameznih oces za sajenje poskusnega nasada. (Glej načrt nasada na sliki 1., črka d.) (Dalje prih.)

### Društvene vesti.

**Vinarska podružnica v Ljutomeru** vabi na občni zbor, ki bo v torek, na Svečnico, 2. februarja 1932, ob 9. uri v meščanski šoli v Ljutomeru. Dnevni red: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Volitev odbora in delegatov. 4. Slučajnosti. — Nato sledi predavanje o vinogradništvu sreskega kmet. referenta g. Žnidariča. — Z ozirom na predavanje in vsled tega, ker je organizacija za vinogradnike nujno potrebna, vabimo, da se občnega zbora udeleže prav vsi vinogradniki in prijatelji vinogradništva. **Odbor.**

**Vinska razstava v Konjicah.** Od 31. januarja do 2. februarja t. l. se vrši v Konjicah v prostorih okrajne hranilnice vinska razstava, ki bo nudila jako zanimiv izbor konjiških vin. Kupcem bo na razpolago velik izbor izredno dobre kapljice letnika 1931. Razstavljeni bodo vsa vina oziroma vse sorte, ki se tukaj pridelujejo, tako da se bo interesentom nudila prilika pokusiti nekaj dobrega in preskrbeti svojo zalogo posebno za poletje. Razstava bo otvorjena 31. januarja ob 9. uri; vlak pride v Konjice ob 8. uri, tako da bo omogočeno tudi zunanjim udeležencem prisostvovati otvoritvi. — K čim večji udeležbi vabi vse ljubitelje dobre kapljice pripravljali odbor.

**Vinarska podružnica v Dolnji Lendavi.** Dne 13. decembra 1931., je bil v Dolnji Lendavi ustanovni občni zbor Vinarske podružnice za dolnjelendavski srez. Udeležba je bila mnogoštevilna, prijavilo se je tudi lepo število članov. Ustanovni občni zbor je obiskal narodni poslanec Hajdinjak, ki nam je sporočil, da se je v poslanskem klubu ustanovila vinarska sekcija, katere člani so vsi narodni poslanci iz vinorodnih srezov z nad 500 ha vinogradov. Od te sekcije si vinogradniki mnogo obetamo. Da je prišlo do ustanovitve Vinarske podružnice v Dolnji Lendavi, je zasluga tamošnjih za napredek vnetih činiteljev, predvsem pa tamošnjega sreskega kmetijskega referenta Janka Lipovca.

### Razno.

**Skupni davek na poslovni promet za vino se bo pobiral v pavšalnem znesku 10 par od litra.** Dne 19. 12. 1931. se je vršila v Beogradu v finančnem ministrstvu konferenca, na kateri se je razpravljalo o vprašanju izpremembe stopenj skupnega davka na poslovni promet za nekatere predmete, ki pri lanski prvi reviziji tarife niso bili upoštevani. Navzoči so bili poleg predstavnikov gospodarskih ministrstev tudi zastopniki

vseh naših gospodarskih zbornic. Med drugim se je razprava vršila glede vprašanja izpremembe načina pobiranja skupnega davka na vino. Dosežen je bil sporazum, po katerem se bo v bodoče pobiral skupni davek na vino v vsej državi v enaki izmeri 10 par za liter vina. Sedaj znaša davek 3 odst. prodajne cene, ki jo kupec plača vinogradniku, odnosno prodajne vrednosti o priliki zatročarjenja. S skorajšnjo reformo v načinu pobiranja skupnega davka na vino bo na prizadevanje interesentov iz Dravske banovine dosežen popoln uspeh. Pavšalno pobiranje skupnega davka bo izključevalo dosedanje različne ocene vrednosti posameznih vrst vina, ki so dale interesentom dovolj povoda za pritožbe in bo pobiranje davka enotno in enostavno. Za žganje so stavili interesenti predlog, naj znaša skupni davek prav tako enotno 50 par na hektolitrsko stopnjo, dočim je zastopnik finančne uprave stal na stališču, da mora znašati ta davek 55 par. Upati pa je, da bo ostalo pri stopnji 50 par. Gornje izpremembe bodo stopile v veljavo najbrže že v teku januarja t. l.

**Vinski zakon in kletarski tolmač.** V doglednem času izide razmeroma precej obširna knjiga pod tem naslovom. Vsebovala ne bo samo zakona o vinu s pravilnikom in obrzci, marveč tudi stvarno kazalo, avtentični komentar, leksikalna tolmačenja za razumevanje zakona in pravilnika, strokovne razprave o najvažnejših vinskih boleznih in napakah, dovoljenih kletarskih manipulacijah itd., vse v zvezi, odnosno v skladu z zakonom o vinu. To bo važna pomožna knjiga za vinarje, kletarje, vinarske in kletarske zadruge, gostilničarje, trgovce z vinom in s spirituozami ter za vinske konsumente in kletarske kontrolne organe. Snov za tisk je zbral in priredil **Andrej Žmavc**, direktor vinarske in sadjarske šole v p., vršilec dolžnosti kletarskega nadzornika Dravske banovine v Mariboru. Ker bo velikost naklade tega izdanja omejena na najnujnejše število izvodov, se interesentom priporoča, da že sedaj prijavijo piscu in izdajatelju, koliko komadov knjige naj zanje rezervira.

**Na banovinski trsnici in drevesnici pri Kapeli** je bil nedavno zaključen peti viničarski tečaj, ki je trajal 9 mesecev. Vršil se je izpit vseh tečajnikov, ki jih je tudi to leto bilo lepo število. Komisiji je predsedoval odposlanec kr. banske uprave, kmetijski referent ing. Zupanič; navzoči so bili kmetijski referent sreskega načelstva Žnidarič, ravnatelj viničarske šole v Pekrah Šumenjak ter podpredsednik in tajnik vinarske podružnice v Gornji Radgoni Kreft in Korath. Upravnik šole g. Joško Glazer je v lepem govoru pozdravil odposlanca ter po nalogu predsednika pričel z izpraševanjem posameznih učencev iz sadjereje, vinarstva in kletarstva. Razveseljivi uspeh tečaja in končnega izpita je lahko v zadoščenje agilnemu upravniku za njegovo neumorno delovanje na tej šoli v dobrobit našega vinarstva in sadjarstva. Čestital mu je ing. Zupanič zaradi izredno lepih uspehov učencev, ki bodo lahko vzorno vodili v bodoče svoja gospodarstva. Učencem so bila razdeljena spričevala, darila pa sta prejela dva odličnjaka. Ing. Zupanič jim je v kratkem nagovoru želel obilo sreče v življenju, nakar so zadovoljni zapustili zavod, v katerem se jim je nudila za vsakega naprednega kmetovalca in vinogradnika prepotrebna strokovna izobrazba.

**Popravek.** K notici v 24. številki „Kmetovalca“ l. l. „Zanimiva rzsodba finančnega ministrstva glede točenja domačega vinskega pridelka“ je dodati sledeče: Trgovec pa, ki ima to dovoljenje, lahko prodaja to vino ter vpiše samo vsako dobavo vina v posebne beležke. Ni mu pa potreba vpisati vsako prodajo vina, kakor to morajo izvrševati gostilničarji. Da mora plačati trošarino ter banovinske in občinske doklade, je samoobsebi umevno, ni mu pa treba plačati točilne takse.

**Uredništvo.**

# Živinoreja in mlekarstvo.

## Nalezljivi katar spolovil pri govedih.

Vet. Franc Primic.

V zadnjih letih, zlasti odkar se je pričelo v svrhu izboljšanja domače živine dobavljati plemenjake in plemenske krave ali telice iz klimatično drugačnih krajev v nenavajene, neprilagodene in slabe higijenske razmere, čujemo pogostejše tožbe o neubredljivosti krav in telic. Lepa zunanja oblika in morda še rodovniški izkaz zapelje marsikoga, da si nakupi poleg lepe živali še tudi bolezen za vso ostalo plemensko živino v hlevu, ki mu potem seveda dela preglavice in povzroča nezadovoljstvo in gospodarsko škodo. Le več pregled, večkrat celo šele bakterijološka in serološka preiskava kupljene živali, marsikdaj pa tudi preiskava ostale prodajalčeve živine, more preprečiti raznašanje nalezljive jalovosti iz hleva v hlev ali iz kraja v kraj. Zato moramo biti pri nakupovanju plemenske živine zelo oprezni, da si s kakim nakupom ne škodujemo sebi in vsej okolici.

Jalovost ali težko ubrejitvev povzroča često nalezljiv katar spolovil, nalezljivo zvrženje vsled Bangove kali, zaostale poporodne bolezni v maternici, abnormalnosti v rodilih, bikova nesposobnost in še več drugih vzrokov. V zadnjih desetletjih se je pripisovala največja krivda jalovosti nalezljivemu katarju spolovil. Vendar pa se v tem oziru zelo pretirava. Znano je, da gre mnogo s tem katarjem okuženih krav redno po plemenu. Mnogo živali pa boleha na katarju in na še kaki drugi bolezni; ta slednja pa je morda glavni vzrok jalovosti. Ne more pa se trditi, da je ta bolezen povsem nedolžna, saj že iz poteka bolezni lahko spoznamo, da se žival v takem stanju ne more ubrejiti.

Nalezljivi katar spolovil je razširjen po vsej Evropi in tudi po Sev. Ameriki ter napravlja živinoreji veliko škodo. Katar povzroča mikroskopično majhna glivica iz vrste streptokokov, ki živi in se množi v žlemastem izcedku iz spolovil in v celicah nožnične sluznice; da, celo v sluzu v maternici jo moremo najti. Živali se okužijo navadno pri plemenitvi. Okuženi biki morejo v kratkem raznesti bolezen po vsej okolici. Okužba je mogoča tudi posredno, n. pr., če preiskujemo krave, ne da bi si roke po vsakem pregledu na katarju bolne živali dobro razkužili, če uporabljamo pri temu pregledu ali pri porodih nerazkužene predmete, ako so hlevi prenatrpani in pridejo bolne živali z zdravimi v neposredno dotiko.

Gnojnica, gnoj in stelja, onesnažena z okuženimi izcedki, je prav posebno dober raznašalec bolezni. Mlajše živali se lažje okužijo nego starejše, ker imajo še bolj občutljivo sluznico. Ženske živali so bolj dovzetne za bolezen nego moške. Prve znake obolenja moremo opaziti po okužbi včasih že po 20 urah, pa tudi šele po 10 dneh. Povprečno moremo reči, da so prvi znaki po okužbi vidni v 3—5 dneh.

Sluznica sramnice in nožnice dobi bolj rdečkasto barvo, postane bolj napeta in nabrekla ter občutljivejša. Živali se preiskave očitvidno otepajo. Na površini tako izpremenjene sluznice, se nabira sluzasto-gnojen izcedek. Po 1—2 dneh se pokažejo na sluznici nožnice, zlasti v spodnjem delu, kot proso veliki, v začetku temnordeči in lahko krvaveči, gladki vozlički, bolj v vrstah razporejeni, posebno dobro vidni, če pade nanje luč poševno. Tudi s prsti se dajo otipati. Sluznica je otekla in rdečrumenkasta. V največ primerih se začne iz sramnice izcejati prozoren, vlečljiv ali sluzasto-gnojen izcedek, ki je brez duha ter pomaže okolico sramnice, kjer se posuši v rjave kraste. Izjemno se pojavja ta izcedek v taki množini, da se izceja v dolgih stremenih iz nožnice.

Stanje živali, kar se tiče teka in prebave, je navadno neizpremenjeno, obnašanja pa se izpremeni. Žival postane bolj občutljiva, maha živahneje z repom, z zadnjim delom se skuša drgniti ali bije z nogami pod vamp, krvi hrbet in se napenja, pušča večkrat vodo in blato. Ti znaki lahko trajajo več dni. Po 3—4 tednih vozlički pobledijo, postanejo stekleno-prozorni, izcedek izgine, sluznica postane nekako bolj rumenkasta. V takem stanju se bolezen lahko vleče mesece, končno pa ozdravi. Če biki zaskočijo take krave, sami le redko obolijo, pač pa, ako jim žilo po zaskoku vesten bikorejec ne razkuži, raznašajo bolezen na zdrave krave. Ako pa bik oboli, postane bolj nemiren, pušča večkrat vodo, žila pordeči in je boleča, pri zaskoku je len, ali ga sploh ni pripraviti k zaskoku. Na žilni sluznici pa se včasih pojavijo tudi vozlički, ki radi krvavijo. Tako obolele bike moramo do ozdravljenja izločiti od plemenitve.

Bolezen je dolgotrajna; le vestno in pravilno zdravljenje jo more skrajšati na 2—4 tedne. Še bolj dobičkanosno pa je vedeti, kako se čuvamo pred vnosom bolezni v zdrav hlev in na zdrave živali.

Bolne živali takoj ločimo od zdravih in če že drugače ni mogoče, jih postavimo na ločen prostor v istem hlevu. Okužene hleve in zlasti stajališča, gnojnične žlebe ponovno dobro razkužimo; neugašeno apno in apno mleko nam pri tem najcenejše pomaga. Bolne krave in bike ne smemo pripuščati, dokler traja bolezen. Novonakupljene krave na to bolezen dobro preiščimo, za bike pa moramo vedeti, da izvirajo iz zdravega hleva. Pri plemenskih bikih dlako okrog scala kratko odstrižimo, žilo po vsakem zaskoku oplaknimo z razkuženo tekočino, ki seveda ne sme biti preostra, da se žival ne vznemirja. Mlačna 2% borova ali galunova raztopina je v te svrhe najcenejše sredstvo.

Krave, ki boleha na tej bolezni, se ne ubrejijo rade. Obolijo tudi lahko na vnetju maternice, lahko pa tudi zvržejo in se po porodu slabo in težko otrebijo. Izvrženje najčešče povzroča mešana okužba z že v začetku omenjeno Bangovo kaljo.

Katar na spolovilih zdravimo tako, da najprej vse zunanje dele spolovila z repom vred dobro umijemo z milom in nato z mlačno raztopino sode ali 1—2% raztopino kreolina ali lizola, sanitola i. sl.

S pomočjo gumijaste cevke, najboljši v te svrhe je irigator, nožnico globoko, če le mogoče do materničnega ustja dobro izplaknimo z mlačnimi razkuževalnimi tekočinami, kakor so 1—2% raztopina kreolina, lizola, sanitola, 3% raztopina borove kisline ali 1—2% galunova raztopina. To izpiranje izvršimo dnevno vsaj enkrat, pozneje pa na 2 do 3 dni do ozdravljenja. Od zunaj dosegljive bolne dele sluznice v nožnici, lahko namažemo v začetku enkrat tudi z jodovo tinkturo, ki učinkuje globokejše v sluznico. Poznejše izpiranje pa lahko nadomestimo z lažjim in bolj priročnim vlaganjem nalašč v te svrhe prirejenimi vložki (Bisulin, bosulin, bacilol vložki), katere potisnimo globoko v nožnico in jih pustimo v nji, da se razpuste.

Ko ne vidimo nobenih sumljivih vozličkov (včasih kot kurja polt na koži) na nožnični sluznici in je izcedek iz nje popolnoma prestal, smemo šele žival pripuščati, seveda k zdravemu biku, ker enkratno prebolenje bolezni ne varuje živali pred ponovno okužbo. Dobro storimo, ako tako ozdravljeni kravi pred zaskokom izplaknemo nožnico z 2% mlačno raztopino jedilne sode (dvojnokisli ogljikov natron). Pri brejih kravah pa z zdravljenjem pričnimo šele po porodu. Za zdravljenje žile obolelih bikov uporabljamo manjše vložke nego za krave, ki jih lahko sami primerno zmanjšamo.

Obolelih bikov naj bikorejci ne pripuščajo, ker so za posledice odgovorni. Njih dolžnost je tudi, da pregledajo pred zaskokom vsako kravo na to bolezen in če le količkaj posumijo, naj jo, ne glede na zamero, odklonijo, lastnike krav pa poučijo, kako je ravnati, da se živali ozdravijo. Okužene hleve naj razkužijo, da se prenos bolezni prepreči.

Ravno bikorejci morejo najbolj vplivati na živinorejce, da se ta bolezen uspešno zatira. Oni so v prvi vrsti poklicani, da s svojim zgledom in dobro besedo navajajo svoje sosede k pametni vzreji živine, zanikarneže opominjajo, da je lažje bolezni preprečiti nego zdraviti in da se predvsem sami po tem pravilu ravnaajo.

## Krmljenje kuncev pozimi.

Ing. R. Lah.

Malokatera domača žival uživa tako raznolično hrano in je vendar v svojih zahtevah tako skromna kakor kunec. Poglejmo samo naše kmetške kunce, domače zajce, ki prosto tekajo po hlevih med govejo živino in konji, gnezdiijo navadno pod jasli in uživajo krmo, ki domači živini odpade, oziroma, ki jim jo domači sin ali hlapec vrže na tla. Taka reja kuncev sicer ni pravilna in idealna, navzlic temu živali uspevajo in se množijo.

Toliko bolj je gledati pri žlahtnejših pasmah, ki jih gojimo v kletkah in jih moramo pravilno hraniti, da dobimo od njih dobro kožuhovino in okusno meso. Za take plemenite živali ni dobra vsaka krma, ker so glede nje nekoliko izbirčni. Moramo torej zanje bolj skrbeti, saj nam to skrb z dragoceno kožuhovino tudi dobro poplačajo. Posebno nam je paziti pozimi, ko nimamo prevelike izbire hrane.

Za zimsko krmljenje kuncev je v prvi vrsti potrebno dobro, sladko seno, ki tvori zdravo kri. Nadomestimo ga lahko z otavo, deloma tudi z deteljo. Zelo tečen je kuhan krompir, ki mora biti dobro

oprano in potem osoljeno. Otrobi so tudi priporočljivi, zmešati jih je pa najbolje z zmečkanim krompirjem ali pa s kako drugo slično krmo. Oves je zelo tečen, služi prav dobro mladim živalim, pa tudi onim, ki jih nameravamo opitati. Koruzna moka je prikladna za pitanje, služi pa tudi brejim in doječim samicam, ker vpliva na tvorbo mleka.

Pesa, repa, korenje je v zimskem času najboljša zelena krma, ki nadomestuje travo in zelenjavo. Če imajo dovolj korenstva, tedaj kunci navadno ne potrebujejo vode. Drugače pa mora biti v kletki čista in ne premrzla voda. Nekateri kuncerejci imajo navado, da dajo posodo z vodo v kletko le ob času krmljenja, potem jo zopet odstranijo, ker jo drugače kunci radi prevržejo. Živali se temu privadijo in se napijejo tedaj, ko se jim voda nudi, če pa niso žejni, je itak ne potrebujejo.

Kuhinjske odpadke kunci dobro izkoristijo, biti pa morajo čisti in dajati jih jim ne smemo v preobilni množini. — Ne pozabimo tudi pokladati malo klajnega apna, ker je to za zdravje in razvoj kosti potrebno.

Krmljenje kuncev moramo izvršiti redno ob določenih dnevnihi dobah. Nekateri jim pokladajo krmo po dvakrat na dan, drugi zopet po trikrat. Dobro je eno in drugo, glavno je, da se vrši ob določenem času.

Kuncerejcem priporočamo, da pri krmljenju teh živali upoštevajo ta navodila in tedaj smejo pričakovati tudi uspehe v kuncereji.

Pri Kmetijski družbi deluje že četrto leto **kuncerejski odsek**, ki daje vsem kuncerejcem, ki pristopijo kot člani z 10 Din letne članarine, vsa navodila o pravilni reji kuncev, bodisi žlahtnih pasem, bodisi navadnih kmetijskih domačih kuncev. Želeti bi samo bilo, da se naši kmetje v čim večji meri oprimejo te panoge, ki jim z malim trudom donaja raznoličnost mesne hrane v kmetjskem gospodinjstvu.

Članarina 10 Din na leto je pač tako nizka, da jo zmore vsak kmetjski fant, ki ima veselje do domače reje kuncev.

## Vsem živinorejskim organizacijam slovenjgraškega okraja!

Fr. Wernig.

Parkrat se je že poudarjalo očitne uspehe naših živinorejskih organizacij; uspehe, katere je predvsem pripisovati nekdanjemu uvozu čistokrvnih plemenjakov, sedanji skrbni izbiri in posebno skrbni reji in krmljenju.

Pri komisijonelnem obhodu v posameznih hlevih smo se morali o priliki ponovnega vpisovanja živine v rodovnik žal prepričati, da se morajo naše lepe rodovniške krave zadovoljiti pozimi s skrajno borno hrano: rezanica — pol slame, pol sena. — Ako vendar hočemo, da bodo **uspehi** rejskega dela v organizaciji **trajni**, je vsekakor potrebno, da pridemo čim prej, po možnosti že letos, tako daleč, da bo rodovniška živina dobila prihodnje zime kot krmo le seno ali suho deteljo, poleg pese, repe ali ensilaže. Ta cilj so pri 3000 rodovniških kravah dosegli na Koroškem že predlanskim. Sploh mora biti naš cilj, da se bo rodovniška živina krmila **po možnosti enako poleti in pozimi**. Tudi poleti je dati poleg zelene

krme nekoliko suhe in pozimi poleg suhe krme redno tudi nekaj svežega, oz. zelenega. Tako krmljenje se bogato izplača v neprimerno hitrejši in boljši rasti živali in boljšem razvoju. Ne smemo si pustiti dopasti, da bi Nemci še v naprej posmehovalno označevali naš način krmljenja: poleti polne jasli zelene krme, pozimi slamo — „windisches Futter“, kakor je zatrjeval član naše komisije, ki je kot delavec po toval po Gornji Štajerski in je praktical živinorejo kot ujetnik v sovjetski Rusiji.

Torej živinorejci-zadružniki, gnojite in oskrbujte travnike na pomlad čim boljše in sejte čim več detelje in lucerne, da bo prihodnje zime krma čim boljša! Upajmo, da se bo cena živine, posebno plemenskega blaga do takrat znatno popravila.

### Razno.

**Kuncerejski odsek Kmetijske družbe** je z novim letom pričel z živahnejšim delovanjem, da spravi to panogo do one veljave, ki ji po njeni važnosti pritiče. Že v minulih letih je ta odsek uvedel nekatere nove pasme kuncev ter jih pri nas razširil in isto namerava tudi letos storiti. Potrebujemo pa tudi nekaj plemenjakov dosedanjih pasem za osveženje krvi. Za pouk svojih članov bo odsek poskrbel članke, ki bodo objavljeni v „Kmetovalcu“, pa tudi v drugem časopisu. — Spomladi meseca maja bo odsek skupno s perutninarskim odsekom priredil razstavo kuncev in perutnine. Priporočamo vsem članom-kuncerejcem, da se že sedaj začnejo pripravljati na to prireditve, da bomo javno mogli pokazati uspeh in napredek kuncereje v naših krajih. — Predvsem pa naj vsak pristopi kot član kuncerejskega odseka Kmetijske družbe v Ljubljani, saj stane letna članarina samo 10 Din.

**Delovanje rodovniškega odseka kmet. podr. Velenje.** Na svečnico, 2. februarja 1931. je bil ustanovljen rodovniški odsek. Od 110 prijavljenih krav članov je bilo v rodovno knjigo sprejetih 59. Določena sta dva mlečna kontrolorja, ki šestkrat letno nadzorujeta merjenje in zapisovanje mleka. Dne 16. oktobra se je vršilo rodovniško premovanje, za katero sta prispevala kr. banska uprava in sreski kmetijski odbor vsak

po 5000 Din. Komisija je izločila 14 krav; v rodovni knjigi jih še ostane 44, ki so bile vse nagrajene. Od 6 bikov je komisija popolnoma zavržla tri; a tudi preostali so malo poljne kakovosti. Dodelitev enega dobrega plemenjaka je za organizacijo življensko vprašanje. Naraščaj telic je kazal poljno sliko. — Odborniki društva so se udeležili ekskurzije v Avstrijo. Odsek kaže dobro voljo, da započeto delo smotreno nadaljuje.

Ing. W.

**Stanje živalskih nalezljivih boleznih dne 10. januarja 1932.** — Vranični prisad: v Mihalovcu, okraj Brežice, 1 primer med govedo. — Garjavost: v Hotinji vasi, okraj Maribor des. breg, 2 primera med konji, v Sikolah, okraj Ptuj, istotako 2 primera med konji. — Mehurčasti izpuščaji med govedo: v Slovenski Bistrici, okraj Maribor desni breg, 1 primer. — Svinjska kuga: v Trebežu, v Brežicah, v Gaberju, Globokem, na Selih, Senovem in Brezini, okraj Brežice, v 34 dvorcih z 244 primerov, v Malečniku, okr. Maribor levi breg, 1 dvorec z 22 primeri. — Svinjska rdečica: pri Sv. Nikolaju, okraj Celje, 1 dvorec s 3 primeri; v Veliki Kostrelnici, okraj Litija, 1 dvorec z 1 primerom; v Banovčah in pri Križevcih, okraj Ljutomer, 2 dvorca s 5 primeri. — Perutninska kolera: na Lokah, okraj Laško, 5 dvorcev z 29 primeri. — **Istočasno so prestale:** Šuštavec v Dol. Pirošici, okr. Krško. — Vranični prisad v Mihalovcu, okr. Brežice. — Svinjska kuga: v Črncu, pri Sv. Lenartu, v Trnju in Zverinjaku, okr. Brežice; na Blatu in Tepanjskem vrhu, okr. Konjice; na Cirkniku, okr. Krško; v mestu Ljubljana. — Svinjska rdečica: pri Sv. Nikolaju, okr. Celje; na Primskovem in Pivki, okr. Kranj; v Podmilju, okr. Litija; v Križevcih, okr. Ljutomer; na Prekopi in Železni gori, okr. Ljutomer; v Požanski vasi, okr. Šmarje p. Jelšah. — Perutninska kolera: v Dolgošah, okr. Maribor d. b.

H. T.

**Mleko v trdem stanju.** Na Danskem so pričeli izdelovati mleko v trdem stanju, t. j. v tabletah. Navadnemu mleku odvzamejo namreč vodo in s pomočjo posebnih strojev se preostala masa zgosti v trdo zavite listaste tablete. To zgoščeno mleko potem prodajajo kot trdo snov in če se želi tekočega, ga skuhamo v vodi in mleko je zopet pitno.

## Gozdarstvo.

### Gozdna paša in žirenje.

Ing. A. Š.

Zakon o gozdih, ki je bil izdan 21. decembra 1929., odreja (§ 34.), da predpiše ban, v kateri dobi se sme vršiti v gozdih paša in takozvano žirenje, t. j. spuščanje prasičev v hrastove, kostanjeve, bukove gozde, da pojedjo odpadlo semenje (želod, kostanj, bukvice itd.). Ban uvaža priložnosti in potrebe poedinih krajev, ko določi, odnosno v zaščito gozdov omeji dobo paše in žirenja.

Na temelju navedenih predpisov je odredil ban Dravske banovine za posamezne kraje te banovine sledeče:

1. V srezih: Dolnja Lendava, Ljutomer in Murska Sobota se sme pasti v gozdovih med letom, kadar omogočajo vremenske in vegetacijske prilike izvrševanje paše.

Žirenje, kolikor je v nekaterih krajih običajno, je omejeno na dobo od 1. oktobra do 31. marca.

2. V srezih: Brežice, Celje, Črnomelj, Kočevje, Konjice, Krško, Laško, Litija, Ljubljana okolica in

mesto, Logatec, Metlika, Novo mesto in Šmarje — se sme pasti od 1. maja do 30. septembra.

Koder je običajno žirenje (v brežiškem, celjskem, kranjskem, krškem, laškem, litijskem, novomeškem srezu), je to dopustno v dobi od 1. oktobra najdalje do 30. decembra.

3. V srezih: Gornji grad, Kamnik, Kranj, Prevalje, Radovljica, Slovenjgradec in Škofja Loka se sme pasti v planinskih krajih od 1. junija do 30. septembra, drugod od 1. maja do 15. oktobra.

Žirenje v teh srezih ni običajno.

4. V srezih: Maribor levi breg, Maribor desni breg in Ptuj je paša dovoljena od 1. maja do 31. oktobra.

Žirenje je v ptujskem srezu dopustno od 1. oktobra do konca decembra.

Ni pa dovoljeno pasti v mladih nasadih in v mladem naravnem naraščaju, dokler utegne paša živine biti škodljiva (§§ 30.—32. zak. o gozdih), ravnotako ni dopustno pasti v stalno in začasno zaščitnih gozdovih, ako bi se tam paša prepovedala (§ 21. zak. o gozdih).

Dovoljenje paše ob gori določenih rokov velja tako za lastnika gozda kakortudi za tistega, komur je lastnik gozda dovolil pašo v svojem gozdu. Pašnih servitutnih pravic, ki so priznane in urejene z veljavnimi listinami deželnih komisij za odvezo, odnosno uredbo zemljskih bremen ali agrarnih oblastev, banova odredba ne zadeva, odnosno ne izpreminja.

### Razno.

Naročila za gozdne sadike sprejemajo vsa sreska načelstva. Naročil ni treba kolekovati. Za naročilo zadostuje do-

pisnica. — V zalogi so: Smrečice, triletne po 100 Din za tisoč komadov, štiriletne po 110 Din, presajenke, petletne po 120 Din. — Zelene duglazije, triletne po 500 Din tisoč, macesni, dveletni po 140 Din tisoč, gozdni bori, dveletni po 90 Din, gladki bori po 130 Din, akacije, enoletne po 110 Din za tisoč, črne jelše, dveletne po 120 Din. Dobiti je tudi sadike drugih vrst in potaknjencev kanadske topole. — V cenah so všteti stroški za izkopavanje, embalažo in dostavo sadik do železniških postaj.

Gozdne sadike: smreka, bor, mecesen, jesen, hrast i. dr. ima naprodaj Gozdna drevesnica J. Š. U. v Mariboru.

## Zadružništvo.

### Kmetijska kriza in zadružništvo.

Dr. Basaj.

Kmetijska kriza, kakor jo preživljamo, je nekaj nezasišanega. Pred leti smo se pritoževali na slabe čase in govorili o krizi. Danes je tako hudo, da več ne tožimo. Obupani smo in ne vidimo izhoda.

#### Pomoč v gospodarski skupnosti.

Pa je vendar izhod in rešitev iz vsakega položaja za onega, ki ne izgubi poguma. V veliki meri nam more iz sedanje krize pomagati **gospodarska skupnost v zadružništvu**, ako se je oklenemo. Še vedno, kadar je bila stiska najhujša, so se ljudje najbolj zavedali potrebe in pomena gospodarske skupnosti. Časi stiske so bili navadno najrodovitnejši časi za zadružništvo. Saj pa nasprotno v dobrih časih ljudje niso imeli nobenega zmisla za združno skupnost. S tega stališča ima tudi sedanja težka gospodarska kriza svojo solnčno stran. Treba je le, da se tega dejstva zavedamo in prilike ne zanemarimo.

V sledečem bi le o tem izpregovorili, katere zadrage so posebno poklicane, da v sedanjem težkem času nudijo kmetu pomoč in katerih zadrug naj se torej kmetje v prvi vrsti oklenejo.

#### Kmetijske nabavne in prodajne zadrage.

Predvsem kmetijske nabavne zadrage morajo biti na mestu in vršiti svoje naloge. Pri nabavi vseh potrebščin naj gledajo zlasti na troje: 1. da dobavljajo po najnižjih cenah, 2. da okrepejo pozornost članov na one predmete, oziroma potrebščine, ki so najmanj obremenjeni, 3. da kolikor mogoče gojijo z ozirom na obstoječe pomanjkanje gotovine zamenjavo, tako da lahko član svoje pridelke in izdelke zamenja v zadrugi za predmete, ki jih potrebuje v gospodarstvu ali v gospodinjstvu.

1. Da bodo v zadrugi **cene najnižje**, je treba paziti na skrčenje režij, kar je danes aktualno ne le pri zadružništvu, temveč v vsej trgovini in industriji. Dalje je treba pri nakupu največje opreznosti, da se dobro blago nakupi po najnižjih cenah s čim manjšimi prevoznimi stroški.

2. Tudi **težišče konsuma** je danes treba **preložiti** od onih predmetov, ki so močno obremenjeni z dajatvami na druge predmete, ki so neobremenjeni. Mi vemo, da je pšenica, oziroma pšenična moka danes ena najdražjih stvari in to zaradi žitnega režima. Pšenico, oziroma pšenično moko, je treba nadome-

stiti s predmeti, ki z dajatvami niso obremenjeni, pa vendar vsaj približno odgovarjajo potrebam konsumenta. Zadrage bodo v prvi vrsti kupovale koruzo. Da se pa nadomestiti pšenica, oziroma pšenična moka v gospodinjstvu deloma tudi z ajdo, ržjo i. sl. Izredno drag je sladkor. Zato imajo prodajne zadrage dolžnost opozoriti člane, da čim manj uporabljajo v gospodinjstvu sladkor in zato namesto kave, čaja, sladkornega peciva i. sl. uporabljajo zlasti mleko.

3. Ker obstoji hudo pomanjkanje gotovine, morajo nabavne in prodajne ter konsumne zadrage v največji meri **omogočiti zamenjavo pridelkov in izdelkov**, in to ne le v delokrogu med svojimi člani, ampak tudi najprej zamenjavo med zadrugami. Morda je sedanji čas gospodarske stiske posebno ugoden, da se v večji meri začne poslovanje med zadrugami, da se n. pr. mlekarske zadrage v prvi vrsti obračajo na konsumne zadrage itd.

#### Mlekarske zadrage.

Mlekarske zadrage so tudi poklicane, da v sedanji krizi kmetu pomagajo. Od vseh dohodkov je kmetu marsikje kot reden in znaten dohodek ostal le še dohodek iz mleka. Toda kriza tudi tu začenja. In naloga mlekarskih zadrug je, da jo predopredijo ali vsaj kar mogoče omilijo nje posledice. Na štiri naloge morajo biti mlekarske zadrage v teh časih posebno pozorne, in sicer:

1. Izdelovati morajo kolikor mogoče **prvovrstne izdelke**. Dober sir, dobro maslo bosta mogla najti kupca. Slab sir, slabo maslo bosta obležala in škodovala producentu, pa odbijala še konsumenta.

2. **Zmanjšanje režij** je za mlekarske zadrage enako kot za vsa podjetja sploh nujna naloga. Treba je rezati in operirati, če še tako boli. Bolje ja zadrugi rešiti življenje, kakor pa se strašiti pred operacijo, ki je neobhodno potrebna za rešitev življenja.

3. Zaradi preobilice mleka in mlečnih izdelkov bo treba več konsumentov. A povečanje konsuma se ne da izvršiti brez žrtev. Te žrtve so v delu in v stroških za **propagando konsuma mleka in mlečnih izdelkov**. Te naloge še nismo vajeni in v te svrhe nismo doslej ničesar izdajali. V bodoče bo pa treba.

En del propagande za mleko in mlečne izdelke obstoji tudi že v tem, da strogo pazimo, da pride na trg le dobro mleko in le dobri mlečni izdelki. Seveda je pa tukaj točka, kjer nam veliko škoduje **prekupstvo** in potem pa **domače izdelovanje masla**

**z malimi posnemalniki.** Ta drugovrstni izdelek posrednika in producenta z malim posnemalnikom strašno zbija ceno navzdol, še v večji meri pa škoduje zaupanju konsumenta, ker se v veliki množini pojavlja na trgu in ustvarja videz kot da dobrega masla in higijskega masla pri nas sploh ni. Mlekarske zadrage morajo tudi to borbo proti prekupstvu in proti izdelavi takozvanega domačega masla začeti in jo neustrašeno voditi.

4. Bati se je, da bo domači trg prenatrpan. Tudi, če bomo vodili propagando za večji konsum, je vendar verjetno, da ne bo vse mleko in mlečni izdelki našlo kupca. Zato bodo morale zadrage skrbeti, da izdelajo vsaj nekaj prvovrstnega masla in prvovrstnega sira, ki morata v **tujino zaradi olajšanja domačega trga.** Res, da vsak izvoz z ozirom na nizke svetovne cene pomeni žrtev. Toda hočeš nočeš, bodo morale zadrage, in sicer organizirane v skupnosti, to žrtev doprinesiti. Ta žrtev ni v nobenem razmerju s škodo, ki bi nastala v cenah na domačem trgu, ako z izvozom masla in sira domači trg ne olajšamo.

#### Isto velja za ostale produktivne zadrage.

Pa ne le mlekarske, sploh vse kmetijske produktivne zadrage morajo v času krize izvršiti svojo dolžnost. Kar smo navajali za mlekarske zadrage, velja v glavnem tudi za vinogradniške zadrage, za živinorejske zadrage, za sadjarske zadrage itd. V zadrugi organiziran producent bo proizvajal boljše pridelke in zato dosegel boljše ceno, dočim neorganizirani producent s svojim slabšim pridelkom tlačni cene navzdol in izpodkopava zaupanje konsumenta.

Za živinorejske zadrage posebej je danes izredno ugoden čas, da vztrajno delajo na težki nalogi izboljšanja pasme. Živinoreja z mlekarstvom bo po vsej verjetnosti glavni dohodek kmeta v Dravski banovini. Zato moramo to panogo gospodarstva gojiti in jo tako povzdigniti, da bo res dobila svoj ugled in tako svoje stalne odjemalce.

#### Hranilnice in posojilnice.

Naposled tudi hranilnicam in posojilnicam današnji čas nalaga posebne naloge. Živimo v denarni

krizi, kakršne še ni bilo. Toda zaradi tega ne smemo izgubiti poguma, najmanj pa držati roke križem. Delo bo dalo hranilnicam in posojilnicam zaupanje vlagateljev. Zlasti je ena stvar v teh časih važna, to je **gojitev varčnosti.** Čim težje je za denar, čim bolj raste dinar v ceni, čim bolj na drugi strani cene kmetijskih pridelkov in živine padajo, tem bolj je treba gojiti varčnost. Zločin je, težek zločin na našem narodnem gospodarstvu, da se razširja mnenje, češ, da bomo krizo odpravili s tem, če bomo več potrošili, če bomo zapravljali. Krizo bomo rešili edino z varčevanjem. Dežele, ki so tako bogate kot Švica, kamor je zbežalo ogromno tujega kapitala, določeno in jasno poudarjajo, da bomo krizo premagali le s tem, ako se vrnemo vsi brez izjeme k skromnemu življenju in k čim večjemu varčevanju. Zlasti velja zahteva varčevanja za mladino, katere življenjske razmere so se po vojni znatno dvignile, toda jih za nobeno ceno ne bomo smeli držati na isti višini.

Hranilnice in posojilnice imajo še posebno skupino ljudi pred seboj, t. j. **tiste, ki so iz bojazni in nezaupanja, pa brez potrebe dvigali svoje vloge.** Res, da bo tem ljudem čas najbolje dokazal, da so s tem ravnali proti svojim lastnim koristim, pa tudi proti koristim celokupnega našega gospodarstva. Potrebno pa je, da tudi možje, ki so v upravi hranilnic in posojilnic, vedno in povsod ter ob vsaki priliki pojasnjujejo nezmisljenost in škodljivost tega početja.

To bi bile v kratkem posebno važne naloge, ki jih sedanja kriza nalaga združništvu. Ljudstvo se v sedanjem času z zaupanjem oklepa združništva in od njega pričakuje rešitve. Toda, treba je pomniti, da zadruga ni čudodelna piška, ki bi nesla zlata jajca, temveč da zadruga toliko uspeva in nosi toliko koristi, kolikor je v zadrugi skupnega, vzajemnega dela članov načelstva, nadzorstva in članov zadrage. V sedanjem času pa je to skupno delo posebno potrebno in bo to skupno delo posebno plodonosno. Zato je naše geslo: „Delati in ne obupati!“

## Gospodinjstvo.

### Pravilno sestavljanje jedilnika.

S. I. G.

Odlično mesto med gospodinjskimi opravili, zavzema pripravlanje vsakdanje hrane. Saj je od pravnega umevanja in znanja tega posla v veliki meri odvisna zadovoljnost, zdravje in delozmožnost družinskih članov.

Za pravilno sestavljanje jedilnika, pa nikakor ne zadošča, da je gospodinja večča le kuharske stroke. Poznati mora tudi vsaj temeljne pojme o hranoslovju in o sestavi živil, iz katerih pripravlja hrano.

Naloga prehrane je, vzdrževati ravnovesje med tem, kar telo sprejme in kar odda. S hrano dobi telo snovi, iz katerih je zgrajeno, ki ga ogrevajo in iz katerih tvori moč za opravljanje dela. Ker telo hrani, ga takorekoč redijo, jih imenujemo redilne snovi ali hranila.

Te redilne snovi najdemo različno porazdeljene v živilih, torej kakor v moki, v stročnicah, zelenjadi, v mleku, jajcih, mesu itd. Nujno potrebne sestavine hrane, brez katerih telo ne bi moglo izhajati in ohraniti življenja, so: voda, beljakovine, toščice, ogljikovi vodani (škrob in sladkor), rudninske snovi in vitamini.

Vsaka teh redilnih snovi vrši v telesu svojske naloge in vsaka prispeva, da se vrši obrat v organizmu v redu in brez ovir.

Telo potrebuje vodo. Dobi jo deloma z jedjo, deloma v obliki pijač. Sprejem tekočin uravnava občut žeje. Večkrat pa se zgodi (n. pr. pri pivcih), da ta občut ne odgovarja resnični potrebi, ampak navedi. V tem primeru telo sicer izloči preobilo tekočino, ki pa nepotrebno obremenjuje in slabi srce in ledvice. Voda je potrebna za zgradbo telesa, saj tvori okrog 64% telesne teže. Poleg tega raztaplja in

prevažna po telesu redilne snovi in podpira uravnavanje telesne temperature. Zato občutimo v hudi poletni vročini prijetno polajšanje, čim se pokažejo na telesu potne kapljice.

Druga redilna snov, ki jo potrebuje telo kot gradbeni material, je beljakovina, ki tvori nekako 20% celotne teže. Nahaja se v mesnih delih telesa, takozvanih mišicah in v krvi.

Beljakovina, ki jo dobi telo potom hrane, pospešuje pri nedoraslem organizmu razvoj in rast. Pri odraslem človeku pa nadomesti beljakovine, ki so se v telesu porabile. Veliko beljakovin nahajamo v stročnicah, v žitu, v mleku, v siru, v jajcih in v mesu. Telo, ki dobi premalo beljakovin s hrano, porablja svoje telesne beljakovine, vsled česar se zmanjša delazmožnost in odpornost proti boleznim. Pravtako škodljivo je pa tudi, če dovajamo telesu preveč beljakovin. Posledica so razne motnje in bolezni.

Dolgo časa je vladalo mnenje, da je beljakovina vseh živil enakovredna. Znanstvene preizkušnje so pa pokazale, da imamo popolno in nepopolno beljakovino. Če bi človek užival n. pr. v kruhu še toliko beljakovin, bi polagoma shiral vsled pomanjkanja beljakovin. Odkod to? Beljakovine sestavljajo aminove kisline, ki jih je 18. Število in kakovost aminovih kislin, odloča kakovost beljakovine. One beljakovine, v katerih so vse za življenje potrebne aminove kisline zastopane, imenujemo **popolne**, druge, ki jim ena ali več za življenje potrebnih aminovih kislin manjka, pa **nepopolne** beljakovine.

Popolne beljakovine nahajamo v mleku, jajcu, siru, mesu, v krompirju in v špinaci. Nasprotno manjka v beljakovini moke, fižola, graha in leče nekaj aminovih kislin in je zato beljakovina nepopolna.

Ako pa pridenemo živilu z nepopolno beljakovino, drugo, ki ima popolno, n. pr. dnevni porciji kruha nekaj žlic mleka, napravimo s tem nepopolno beljakovino popolno.

To dejstvo je za sestavljanje jedilnika velikega pomena. Preudarno moramo izbirati in sestavljati živila, varovati se vsake enostranosti pa tudi potrat. Kadar uživamo meso, izločimo z jedilnika drugo beljakovinstvo hrano, n. pr. z jajci in mlekom pripravljene močnate jedi. Ako je pa glavna jed živilo z nepopolno beljakovino, ga napravimo s primerno pravo popolnega. Tako pijemo h kruhu mleko ali

mlečno kavo, kuhamo kašo, zdrob ali riž z mlekom, zamesimo v testo za močnato jed jajca in mleko. Beljakovino v stročnicah izpopolnimo, če uživamo pri istem obedu z mlekom ali jajci pripravljeno jed, n. pr. z mlekom zamešan krompir, z jajcem umešene krompirjeve rezance ali kaj podobnega.

$\frac{1}{3}$  beljakovine, ki jo dobi telo, mora biti popolna.

### Navodila za kuhinjo.

**Jabolčna čežana s fižolom.** Fižolu, ki je že skoraj mehak, pridenemo oprana, na krlje zrezana, iztrebljena sveža jabolka, da se skupaj skuha. Medtem vržemo na vročo mast malo sladkorja in ko se speni, pridenemo moke ter napravimo rumeno prežganje. Razmešanega z vodo pridamo čežani, solimo in pustimo, da skupaj prevre. Fižol mora biti popolnoma mehak in jabolka razkuhana. Čežana izgubi dober okus, če se jo preveč soli. Za 1 kg fižola vzamemo 2 kg jabolk, 8 dkg masti, 10 dkg moke in 2—3 dkg sladkorja.

V. R.

**Pražena jetra.** Če hočemo, da bodo pražena jetra mehka, jih moramo urno pripraviti in šele ob koncu soliti. Na vroči masti scvremo toliko, da se jame rumeniti, precej na koleščke zrezane čebule, nakar pridenemo na tanke rezine narezana jetra. Pražimo jih med stalnim mešanjem na hudem ognju. Čim se iz prerezanega kosca ne podedi več rdečkast sok, so jetra gotova. Solimo jih in damo urno na mizo. Če hočemo pa imeti jetra s kislo omako, jih stresimo v skledo, ki naj bo pokrita na gorki pečici. V kozici pa urno prepražimo nekaj moke in pridenimo polovico od one čebule, ki smo jo poprej scvrli, in jo v ta namen vzeli iz masti. Zalijmo z vodo, pridenimo poljubno kisa, popra, drobec strtega lorberjevega lističa, soli in dobro prevreto polijemo čez jetra. V tem primeru solimo jetra malo prej, kakor jih polijemo z omako. Preden postavimo na mizo, omako dobro zamešajmo med jetra.

V. R.

**Prasičja ribica.** Kos izločene prasičje ribe potresimo s soljo in poprom, ter natresimo nanjo listke petršilja, rožmarina, na tanke rezance zrezanega lorberjevega lista in limonove lupine. Lahko pa vzamemo tudi par kolesc limone. Zavijmo jo v ne premajhen kos pečice. — Da bo pečenka dobra, mora biti meso vležano, to se pravi vsaj 24 ur staro. Pri pečenju pazimo, da bo v kozici vedno sok, s katerim pečenko pridno polivajmo. Če bi se posušil, prilijmo vroče vode ali juhe. S samo mastjo pečena ribica je pusta, trda in neokusna. Na krožniku se pečenkin sok ne polije po kosih, temveč ob strani, da ostane meso lepo belo.

V. R.

## Družbene zadeve in razno.

### Uradne vesti.

#### ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani,  
dne 29. decembra 1931.

Navzoči so bili gg.: predsednik **Oton Detela**, podpredsednik **Hauptman** in **Lenarčič** ter odborniki **Braulc**, **Jan**, **Kersnik**, **Piber**, **Rus**, **Steblovnik**, **Štrcin**, **Sušteršič**, **Vesenjak**, **ing. Zidanšek**, ravnatelj **ing. Lah** in kot zapisnikar strok. tajnik **Kafol**.

1. **G. predsednik** je ob pol 15. uri otvoril sejo, ugotovil sklepčnost in podal primerno poročilo. Na podlagi tega je glavni odbor obravnaval premestitev skladišča v Celju ter podal predsedstvu navodila, kako naj se to izvede.

2. Nato je **g. predsednik** prečital zapisnik odseka, ki mu je bil poverjen pretres predloga za izpremembo družbe-

nih pravil, iz katerega je razvidno, da je ta odsek soglasno odklonil predloženo izpremembo, ki ne more služiti niti za obravnavo. Po podrobni razpravi o tem je glavni odbor sklenil, da bo občnemu zboru predlagal samo izpremembo § 5., ki določa pravico do rednega članstva. Temeljita izprememba pravil se lahko izvede na prihodnjem občnem zboru l. 1932. Na sedanjem občnem zboru se pa morajo izvršiti volitve po sedaj veljavnih pravilih.

Za skrutinatorja na občnem zboru naslednjega dne je izvolil glavni odbor gg. podpredsednika **Hauptmana** in **Lenarčiča**. — Nadalje je naprosil nekatere gg. odbornike, da sodelujejo pri novoletni inventuri v družbenih skladiščih.

3. Po poročilu ravnatelja je glavni odbor določil svoje predloge, o katerih se naj na družbenem občnem zboru sklepa. Ti predlogi obravnavajo te-le predmete:

1. Uporabo mleka za prehrano vojaštva. 2. Nakup vina za vojaštvo. 3. Ureditev vprašanja vinotočev pod vejo. 4. Zakol živine in prodaja mesa na drobno na deželi po procentih. 5. Vprašanje skupne prodaje kmetijskih pridelkov pri Kmetijski družbi. 6. Zavarovanje kmetijskih posestnikov proti nezgodam pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. 7. Ustanovitev kmetijske zbornice, oziroma sklicanje banskega kmetijskega odbora, ki naj začasno vrši naloge kmetijskih zbornic.

4. Prečitali so se predlogi podružnic za družbeni občni zbor, ki so se posamič obravnavali in primerno stilizirali.

Dnevni red je bil s tem izčrpan in g. predsednik je zaključil odborovo sejo ob pol devetnajsti uri.

## Vabilo

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe.

Spored:

1. Točke 1.—6. po § 37. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

**Ribno**, 17. januarja 1932. ob 15. uri pri načelniku Vidicu; **Gomilsko**, 7. februarja 1932. ob 8. uri v šoli; **Šmartno v Rožni dolini**, 7. februarja po jutranji sv. maši v Društveni sobi; **Videm ob Savi**, v nedeljo, 31. januarja 1932. ob pol 8. uri v šoli.

v nedeljo, 24. januarja 1932.:

**Maribor**, ob 9. uri v učilnici Sadj. in vinar. šole; **Otovec**, ob 10. uri v gostilni Vrščaj; **Markovci**, ob 11. uri v osnovni šoli; **Šmihel in okolica** po rani sv. maši v šoli;

na Svečnico, 2. februarja 1932.:

**Slovenska Bstrica**, ob 10. uri v hotelu Beograd; **Ptuj**, ob 10. uri v gostilni Brenčič; **Koroška Bela**, ob 8. uri v stari šoli.

## Družbene vesti.

Udanostni brzojavki občnega zbora dne 30. decembra 1931. Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani je odposlal udanostni in pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju Aleksandru in kmetijskemu ministru g. Mirku Neudorferju.

1. Dvornemu maršalatu, Beograd.

Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani, zbran 30. decembra, izraža Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru globoko udanost kmetovalcev Dravske banovine. —

**Kmetijska družba.**

2. Gospod Mirko Neudorfer,  
minister poljoprivrede, Beograd.

Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani, z dne 30. decembra pošilja Vam, gospod minister, udanostni pozdrav s prošnjo za Vašo naklonjenost. — **Kmetijska družba.**

**Zahvala dvorne pisarne.** Na udanostno brzojavko Njeg. Vel. kralju je prejela Kmetijska družba naslednjo zahvalo:

**Kmetijski družbi,**

v roke gda. predsednika Otona Detela.

Po nalogu kancelarije Njeg. Vel. kralja mi je prijetna dolžnost izjaviti Vam zahvalo za udanostno brzojavko, ki ste jo poslali Njeg. Vel. kralju o priliki občnega zbora, ki se je vršil dne 30. 12. 1931. v Ljubljani.

Upravnik policije:

Kerševan, s. r.

**Kmetijsko-gospodarska vprašanja in odgovori.** Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom, ki so podpisani s potnim imenom, če so pismu priloženi 3 Din (v znamkah) za odgovor. Vprašanja brez podpisov in navedbe naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

**Kazalo „Kmetovalca“ za l. 1931. je sestavljeno.** Kdor hrani list in želi kazalo, naj to sporoči po dopisnici takoj Kmetijski družbi, da jih bo pustila natisniti potrebno število, nakar se bodo doposlala interesentom.

**Nove poštno pristojbine. Opozarjamo, da so se s 1. decembrom 1931. zvišale poštno pristojbine za pisma na 1-50 Din, za dopisnice pa na 75 para in da premalo frankiranih pisem in dopisnic družba ne prevzame, ker je zanje plačati kazen.**

## Gospodarske vesti.

**Kmetijska radio-predavanja.** Predavanja po radiju se v januarju in februarju nadaljujejo po določenem sporedu redno ob nedeljah ob 8. zjutraj in ob četrkih ob 18. (6. uri zvečer). Spored je naslednji:

**Nedelja, 17. I.** ob 8. uri: ing. Wenko, O osnovnih smernicah za pospeševanje perutninarstva v Dravski banovini;

**četrtek, 21. I.** ob 18. uri: ing. Wenko, Kaj bomo ukrenili to pomlad za povzdigo perutninarstva;

**nedelja, 24. I.** ob 8. uri: tajnik Kafol, O važnosti in razvojni možnosti sadjarstva v Dravski banovini;

**četrtek, 28. I.** ob 18. uri: tajnik Kafol, O nujnih ukrepih za povzdigo našega sadjarstva;

**nedelja, 31. I.** ob 8. uri: inspektor ing. Zidanšek, V čem morimo posnemati šviške in angleške živinorejce;

**četrtek, 4. II.** ob 16. uri: inspektor ing. Zidanšek, Živinorejske zadružne prireditve pretekle jeseni. (Dialog.)

**Nemška kmetijska potovalna razstava v Mannheimu** bo letos od 31. maja do 5. junija. To bo že 38. razstava te vrste, ki se vsako leto vrši v drugem mestu Nemčije. Ta prireditev pokaže napredek vseh panog kmetijstva v zadnji dobi in je posečana od kmetovalcev iz vsega sveta. Razstavljene bodo vse vrste novejših kmetijskih strojev in njih izpopolnitve, dalje živina vseh vrst: konji, goved, ovce, koze, prasiči, perutnina in kunci; dalje pridelki: mleko, maslo in sir, vino, med in mnogo drugega. O ogromnem obsegu te razstave nam priča površina prostora, ki zavzema nad 28.000 m<sup>2</sup> sveta. Tudi iz naše države potuje vsako leto mnogo kmetovalcev in kmet. strokovnjakov na to razstavo.

**Kmetijski stroji.** Malo naših kmetovalcev ve, da obstoji v Osijeku že od leta 1912. tvornica kmetijskih strojev, ki zaposluje danes okrog 500 delavcev. Ta izdeluje skoraj vse stroje, ki se pri nas uporabljajo, kakor n. pr. slamoreznice, reporeznice, ročne mline, robkalnice za koruzo, vinske stiskalnice in mline, žitne čistilnike, sejalne stroje za koruzo in pšenico, njivske in travniške brane in druge. Tvornica je preskrbljena z najmodernejšimi stroji in zato so njeni izdelki tako natančno izdelani, da se lahko kosajo z inozemskimi, pri tem so pa še cenejši. Dolžnost vseh kmetovalcev je, da podprejo domačo industrijo in naročujejo svoje potrebščine pri domačih tvrdkah. Kmetijska družba v Ljubljani je prevzela zastopstvo te tvornice za Slovenijo in bo v kratkem imela v zalogi njene stroje. Onim, ki se zanje zanimajo, bo rade volje podala potrebna pojasnila.

### Iz delovanja podružnic.

**Zaplana pri Vrhniki.** Kmetijska podružnica je priredila v nedeljo, 25. oktobra 1931. kmetijsko predavanje po maši v šoli. Udeležba je bila izredno velika. Predaval je g. tajnik Kafol o živinoreji in o splošnem gospodarstvu.

**Artiče pri Brežicah.** Kmetijska podružnica je na vzpodbudo kmetskega Sokolskega društva organizirala prav lepo uspelo kmetijsko predavanje v nedeljo, 15. novembra 1931. po maši v šoli. Krajevni činitelji so z razumevanjem in požrtvovalnostjo ukrenili vse potrebno in poskrbeli za izredno dober obisk. Župan g. Rožman je otvoril zborovanje, nakar je predaval g. tajnik Kafol iz Ljubljane o omiljenju gospodarske krize in vinogradništvu ter sadjarstvu. Po predavanju se je razvil živahen razgovor o perečih vprašanih, v katerega so posegli razni navzoči.

**Kmetijska podružnica v Horjulu.** V nedeljo, 22. novembra 1931. se je vršilo po sv. maši v šoli predavanje o gospodarski krizi in o sadjarstvu. Zbranih je bilo okoli 40 kmetovalcev, ki so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem tajnika Kafola iz Ljubljane. Razvil se je proti koncu živahen razgovor o raznih gospodarskih vprašanih in izrekla se je želja, da bi se slična predavanja večkrat vršila.

**Sv. Križ pri Kostanjevici.** Agilni odbor kmet. podružnice je organiziral veliko kmetijsko zborovanje v nedeljo, 29. novembra 1931. Zborovanje se je vršilo v šoli, takoj po maši, ki se ga je udeležilo nad 180 kmetovalcev iz širše in daljše okolice. Predaval je strok. tajnik Kafol iz Ljubljane o ukrepih za omiljenje gospodarske krize ter o vinogradništvu in kletarstvu. Stavila so se razna umestna vprašanja, kakortudi predlogi za ublažitev težke gospodarske krize.

**Filmska kmetijska predavanja pri kmetijskih podružnicah:** na Ježici, v Šiški, v Mengšu, Kamniku, pri Dev. Mariji v Polju in Dolu pri Ljubljani. Začetkom decembra l. l. je priredila Kmetijska družba, dogovorno z Agrikulturno kemičnim uradom v Zagrebu, t. j. s pomočjo kino-aparata in raznih filmov ter osebnim sodelovanjem g. ravnatelja Pučnika več izredno dobro uspešnih kmetijsko-filmskih predavanj, in to le v dvorana, kjer je bila električna razsvetljava s primernimi kontakti. Predavanja so bila izredno dobro organizirana, saj je bilo na njih nad 1500 obiskovalcev. Predvajali so se izredno poučni kmetijski filmi, kakor: razstava plemenske živine v Dortmundu, film o naprednem gospodarjenju, šaljivi filmi o pridelovanju in gnojenju krmne pese, krompirja itd. Ta vrsta prireditev za pospeševanje kmetijstva je izredno poučna in obenem zabavna. Udeležencem je tolmačil poljudno tajnik Kafol iz Ljubljane razne slike in pripomočke pri uporabi v modernem kmetijstvu. Filmska predavanja so bila za vse te kraje prava senzacija in udeleženci so bili z njimi v vseh pogledih izredno zadovoljni.

**Kmetijsko predavanje v Središču.** V nedeljo, 20. decembra 1931. je kmetijska podružnica v Središču ob Dravi priredila kmetijsko predavanje in obenem v šoli preizkušala novi šolski radio aparat. Ob 8. zjutraj so številni kmetje in odrasla šolska mladina prvič poslušali radio-predavanje ing. Zupaniča o sodobnem kletarstvu in gospodarska navodila. Na to je družbeni ravnatelj ing. Lah pojasnil pomen radija za kmetijsko prebivalstvo po deželi in podal nekaj nasvetov o izboljšanju travništva in živinoreje. Prisotni kmetje so kazali precej zanimanja za stvar, o čemer so pričala številna vprašanja o raznih kmetijskih zadevah. Da je v tem kraju tako živahno delovanje na gospodarskem polju, je v veliki meri zaslug napredkaželjnih domačih činiteljev, predvsem g. nadučitelja Venigerholca, ki je dosegel združitev vseh lokalnih gospodarskih organizacij v enoten „Gospodarski svet“, ki složno deluje za uresničenje raznih gospodarskih načrtov. Želeti bi bilo, da ta akcija najde posnemalce tudi v drugih krajih,

kajti posebno v današnjih težkih časih se da edino s složnim delom kaj doseči. Naj ta „Gospodarski svet“ vedno tako složno deluje, pa bo tudi žel uspehe svojega dela.

### Kmetijsko-šolski vestnik.

**Devetmesečni tečaj za vinarstvo, sadjarstvo in kletarstvo na banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli** se bo letos zopet vršil od 1. marca do 30. novembra. V tečaj se sprejme 12 dovolj razvitih in zdravih kmetijskih in viničarskih mladeničev v starosti najmanj 16 let. Pouk je praktičen in teoretičen. Gojenci dobe prosto stanovanje, brezplačno popolno oskrbo in mesečno po 50 Din za nabavo potrebnih učil in drugih malenkosti. Lastnoročno pisane in s 25 Din kolekovane prošnje, opremljene s krstnim listom, zdravniškim izpričevalom, odpustnico ljudske šole, npravstvenim spričevalom in izjavo staršev, da puste prosilca ves čas v tečaju, je osebno predložiti ali poslati do najkasneje 15. februarja t. l. upravniku banovinske trsnice in drevesnice v Kapeli, pošta in žel. postaja Slatina Radenci.

**Devetmesečni tečaj za kmetske in viničarske mladeniče na banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah** se vrši od 1. marca do 30. novembra t. l. Sprejme se 12 mladeničev v starosti najmanj 16 let, dovolj razvitih in zdravih. Pouk je v prvi vrsti praktičen, pa tudi teoretičen v vinogradništvu, sadjarstvu in kletarstvu. Gojenci dobe brezplačno stanovanje s popolno oskrbo in mesečno po 50 Din za nabavo potrebnih učil. Kolekovano prošnjo s 5 + 20 Din, krstni list, zdravniško izpričevalo, odpustnico ljudske šole, npravstveno izpričevalo in izjavo staršev, da puste prosilca ves čas v tečaju, je osebno dati do 15. februarja upravniku trsnice v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru.

### Tržne cene.

Tržne cene so označene tako, kakor veljajo na trgu ali na sejmi v Ljubljani in Mariboru pri nadrobni prodaji in so posnete po tržnih poročilih teh mest. Cene na deželi in pri kupčiji na debelo so nižje.

		Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Žitni in drugi pridelki	pšenica . . . . .	1 q	— do —	235 — do	250 —		
	rž . . . . .	1 q	190 — do	210 —	175 — do	250 —	
	ječmen . . . . .	1 q	180 — do	210 —	175 — do	200 —	
	oves . . . . .	1 q	185 — do	210 —	175 — do	250 —	
	proso . . . . .	1 q	190 — do	210 —	140 — do	400 —	
	koruza (nova, sušena) . . . . .	1 q	155 — do	165 —	140 — do	300 —	
	ajda . . . . .	1 q	— do	200 —	140 — do	250 —	
	ližol., ribičan . . . . .	1 q	— do	275 —	175 — do	400 —	
	ližol., prepeličar . . . . .	1 q	— do	335 —	— do	—	
	krompir . . . . .	1 q	125 — do	150 —	100 — do	150 —	
Seno in slama	sladko seno . . . . .	1 q	— do	80 —	70 — do	80 —	
	kislo seno . . . . .	1 q	60 — do	70 —	70 — do	75 —	
	slama . . . . .	1 q	50 — do	60 —	60 — do	65 —	
Goveja živina	Volj I. . . . . žive teže 1 kg	1 kg	5 — do	5 50	3 — do	3 75	
	„ II. . . . .	1 kg	4 — do	5 —	2 50 do	2 75	
	„ III. . . . .	1 kg	3 — do	4 —	2 — do	3 —	
	Krave debele . . . . .	1 kg	4 — do	4 50	2 50 do	3 50	
Krave, klobasarice . . . . .	1 kg	2 — do	3 —	1 — do	1 25		
Goveja živina	Teleta . . . . . žive teže 1 kg	1 kg	4 50 do	5 50	4 — do	5 50	
	(Prigon v Lj. 169, Mar. 667 glav) (vštevši ves mesec december)						
Prasici	6—8 tednov stari . . . . . kom.	kom.	— do	80 —	50 — do	80 —	
	3—4 mesece stari . . . . .	kom.	100 — do	200 —	150 — do	200 —	
	5—7 mesecev stari . . . . .	kom.	— do	—	350 — do	400 —	
	debel . . . . . žive teže 1 kg	1 kg	6 — do	7 —	5 — do	6 50	
	debel . . . . . mrtve 1 kg	1 kg	8 — do	10 —	8 — do	10 —	
(Prigon v Lj. 51, v Mar. 340 glav) (vštevši ves mesec december)							
Mleko, jajca, perutnina	spičanec . . . . . kom.	kom.	15 — do	20 —	12 — do	15 —	
	kokoš . . . . .	kom.	20 — do	30 —	25 — do	35 —	
	mleko . . . . . 1 lit.	1 lit.	2 50 do	3 —	2 — do	3 —	
	smetana . . . . . 1 lit.	1 lit.	11 — do	14 —	10 — do	12 —	
	čajno maslo . . . . . 1 kg	1 kg	32 — do	26 —	36 — do	48 —	
	suvo maslo . . . . . 1 kg	1 kg	25 — do	28 —	24 — do	32 —	
	porčmentalski sir . . . . . 1 kg	1 kg	24 — do	26 —	32 — do	40 —	
sirček . . . . . 1 kg	1 kg	7 — do	8 —	8 — do	10 —		
jajca . . . . . kom.	kom.	1 25 do	1 75	1 25 do	1 50		
Kraj-vo	trda drva . . . . . 1 m <sup>3</sup>	1 m <sup>3</sup>	100 — do	130 —	100 — do	112 —	
	mehka drva . . . . . 1 m <sup>3</sup>	1 m <sup>3</sup>	— do	70 —	90 — do	100 —	

Za uredniško odgovarja: ing. R. Lah. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnika nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani.

Odgovoren J. Vehar

## Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 x 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborno učilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin.

K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100.-.

Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

### Najboljši sadni pridelek

lepo in zdravo sadje, kakor tudi najvišje cene zasigura:

## „SOLBAR“

s zimskim škropljenjem sadnega drevja

## „Nosprasiť“ ali „Nosprasen“

s spomladanskim zatiranjem raznih škodljivcev

Zahtevajte prospekte!

Dobavlja:

**Kmetijska družba v Ljubljani.**

## LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

**MIKLOŠIČEVA .c. 6** (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama

**HRANILNE VLOGE ZNAŠAJO NAD 180 MILIJONOV DIN.**

## Izšla je

Blasnikova

## VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, sončnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

**tiskarni J. Blasnik na sl. d. d.**

Ljubljani.

Žita, ki so slabo prezimila in so polna plevla, lahko popravimo in jih očistimo z uporabo

### neoljenega apnenega dušika

Jare posetve gnojite z nitrofoskalom<sup>1</sup>-Ruše. Vinograde, sadonosnike in travnike pognojite isto tako v zgodnji pomladi z

### nitrofoskalom - Ruše

Naročila sprejema

## Tvornica za dušik d. d., Ruše

in Kmetijska družba ter njene podružnice



Ustanovljena leta 1881

# Celjska posojilnica

d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje vse denarne posle.

Lastna glavnica in rezerve Din 14,500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11

Šoštanj, (v lastni hiši)



J. BLASNIKA NASL.

## UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE

IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO

USTANOVLJENA LETA 1828

## Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

**Rajko Turk**

carinski posrednik

Ljubljana, Masarykova c. 9

(nasproti carinarice)

Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

14

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

## VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje: 1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe. b) vse premočno blago, mobilje zvonove in enako. c) poljske pridelke, žito in krmo. 2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu. 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah. Zastopniki v vseh mestih in farah.

17

## MASTIN

Najuspešnejše sredstvo za refo domače žitne je brezdomno

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno kladne žitne. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti »MASTIN« so brezštevna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din.  
10 škat. 80 Din.

## LEKARNA TRNKOCZY

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.

(Zraven Rotovža.)

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

## KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SOLNA) ULICA 1



Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5 1/2% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka da. ka na rente. Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premočnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12 1/2, in od 3.—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12 1/2, ure.

Telefon 2847.

Brzjavni: »Kmetki dom«.

Račun pošt. hranilnice št. 14.237.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

## Mala naznanila.

Le proti predplačila, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din. Upravništvo ne prevzame posredovanja vsakega 10 in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnje število.

### Dvovprežno lahko kočijo

polkrato, rjavo pleskana, dobro ohranjena, ima po zelo nizki na prodaj: Kmetijska družba v Ljubljani. 280

### Cepljene trte

nudi I. trsničarska zadruga v Sloveniji pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, p. Juršinci pri Ptuju, žel. postaja Moškajnci, skladišče v Hlaponcih. — Ina tudi močne dvoletne trte, sposobne za posajenje. — Zahtevajte brezplačni cenik na kratak naslov: Trsničarska zadruga, p. Juršinci 292

### Dva bika,

plemenjaka, simodolske pasme (2 in 2½ leta stara) sta na prodaj: Tomačevo 17 pri Ljubljani. 6

### Gepel,

dobro ohranjen z vsemi pripadajočimi deli ugodno prodam. Cena po dogovoru. Ponudbe poslati na: Lovro Aljančič, Bistrica pri Trzinu. 5

### Cene cepljenim trtam znižane!

Po 1.20 Din za komad, nudi la selekcionirane cepljene trte najboljših trsnih sort, cepljenih na razne podlage: Uprava banovinske trsnice in drevnice v Pekrah, pošta Limbuš. 4

### Bogati postanete,

če imate veliko znancev! „Perssons“, Ljubljana, Poštni predal 307. Znamki za odgovor! 3

### Vinogradniki!

Imam za prodati več tisoč prvovrstnih cepljenih trt po ceni 1.— Din. Bovirjeva ranina, po 1.25 Din. Naprodaj se nudijo tudi podlage in sadni divjaki. Cenik zastoni. Jožef Bratuša, trsničar, Ljutomer. 2

### Brinje in slive za žganjekuho

oddaja po ugodnih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2, Zahtevajte ponudbo. 1

Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, bolečinah pri srcu, tiščanju v prsih, ureja naravna „Franz-Josef“ grenčica redovito kroženje krvi v spodnjem delu telesa in s tem pomirjevalno učinkuje na valovanje. Profesorji za boleznih prebavnih organov izjavljajo, da se izkazuje „Franz-Josef“ voda pri pojavih, ki izhajajo od samozastrupljenja želodčno-črevesnega kanala, kot izborna čistilo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

## Mozaični tlakovi,

stopnice, ograje, cevi, podboji. Cementarna I. Gostinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani.

144

### Cepljene trte in sadno drevje!

Marelice in breskve najboljše vrste in 8 vrst cepljenih trt na podlagah: Goethe, Rip, portalis, Berlandieri itd. ima na prodaj: Franc Kovač, posestnik drevnice in trtnice v Jankovi, p. Vojnik pri Celju. 264

### Prodam:

Lepega bika, 14 mesecev starega; kravo z drugim telesom, oba čistokrvne simodolske pasme in dobro ohranjeno mlatlino s tresali in reto, pripravno za ročni pogon ali na gepel. Anton Kastelic, Smarje-Sap št. 4 (Dolenjsko). 11

### Lepega bika,

montafonske pasme, 20 mesecev starega, prodam ali zamenjam za telico ali kravo enake pasme: Ivan Strukelj, Peržan 2, p. St. Vid nad Ljubljano. 12

### Trsne cepljenke,

zajamčene, od najboljših vrst na različnih podlagah nudi: Gabrijel Koren, drevničar in trsničar, St. III, Velenje. Zahtevajte ponudbe! 13

### Na prodaj ima:

Oskrbništvo Dr. Hugo Windischgratz v Konjicah. Večjo količino sortiranih vim iz skalskih in ritoznoljških goric, bela in črna; izvrsten semenski oves, seme črnega soja-ližola, ki je izborno močno krmiło za krave in svinje; rumeni semenski krompir „Böhms-nalzugodnejši“, ki je dal letos na en ha 250 q pridełka, in 3 do 4 vagone sladkorne pese. Cene po količini odjema. 14

### Ekonom,

30 let star, sposoben, verziran v vseh panogah poljedelstva, večak pri vseh modernih gospodarskih strojih, dober kalkulans s 6-letno prakso na Češkem, išče zaposlenja v poljedelstvu. Cenjene dopise prosim na upravo „Kmetovalca“ pod „Napredok“ št. 15. 15

### Lepa prilika!

Posestnik in trgovec iščem za prevzem dobre trgovine in gostilne v svoji hiši družabnika z 80—100.000 Din kapitala. V slučaju, da ni interesent od stroke, mu je prilika dana praktičiranja vtrgovini. Sprejme se eventualno tudi oseba, katera bi v trgovino založila 100.000 Din pod kontrolo sodelovanja, obrresti se jamčijo nad 10%. Za sodelovanje prejme financir lepo stanovanje v hiši. Pod šifro „Sigurnost“ št. 16. 16

### Cepljeno trsje.

zajamčeno najboljše kakovosti, vseh samo priporočljivih sort oddaja Knez-ova privatna trsnica, Sv. Jurij ob Ščavnici, Ljutomer. — Zahtevajte takoj brezplačen cenik. 333

## Vsa zdravila za ljudi in živino

naročate lahko iz lekarne na Vrhniki. Posebno priporočamo: Hočevarjevo Aromatično železnato tinkturo, priznano najboljšo sredstvo zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost. Je boljše kot vsako železnato vino! Pol literska steklenica 20 Din. Naročiti in porabiti je 3 steklenice. Želodčni prašek, ki učinkuje pri želodčnem katarju, to je pri tiščanju in bolečinah v želodcu, želodčnem krču, kislom izpahovanju in bluvanju. Skatija 20 Din. Tussoccol sirup zoper pljučne bolezni. Oblazuje kašelj, izčisti pljuča in dviga tek. 1 steklenica 40 Din. Nervoccol, ki vsebuje kolo, železo in fosfor. Deluje odlično pri živčnih boleznih, utrujenosti in nervoznosti. Okrepi in vrne tek. Steklenica 40 Din. Za domače živali: Sadnikarjev zdravilni prašek za prašiče. Sigurno zdravilo zoper bolezni na prebavilih, ki čisti in odvaja kužne bacile. Pospešuje tek in reje živali, ter zabrani izbruh rdečice. Zavoji 12 Din, 10 zavojev 100 Din. — Bosulin svečice. Edino zdravilo zoper srnastično vnetje pri govedih. Zanesljivo zoper jalovost krav in telic. Skatija z 12 svečicami 30 Din. — Protikataralni prašek za konje. Preizkušeno zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Skatija 20 Din.

Lekarna pri „Angeļu Varhu“ na Vrhniki št. 96. Imenovanih zdravil se ne dobi nikjer drugod, zato naročate naravnost od mene! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! Pri večjih naročilih popust!

### Lepega bika,

pingavske pasme (oče orig. pingavc), 16 mesecev starega, 380 kg težkega, prodaj: Ivan Cegnar, Zabnica, pošta Skofjaloka. 10

### Trte!

Prodaj po dnevni ceni večjo količino korenjakov eno- in dvoletnih, ameriške podlage Riparia portalis, I. vrste. Janko Plut, trgovec, Crnomelj. 9

### Podjetnemu vrtnarju,

ki bi bil izurjen v vseh panogah vrtinarstva, nudim v zelo ugodnem kraju, kjer še ni vrtarja, lep prostor za izvajanje njegove obrti. Imeti mora primeren začetni kapital. Naslov v uredništvu pod št. 8. 8

### Perutnino,

vsake vrste in vsake množine kupuje: Perutninarska farma na Viču št. 84. 7

### Prvovrstno vinsko trsje z garancijo

dobite pri: Drevnice bratov Doljnshek, Kamnica, p.: Maribor. — Zahtevajte naš cenik! Cena 1 Din za trs. Na željo plačilne ugodnosti. 334

### Nadlovce (Oberjäger)

se išče za graščino v Hrvaški Zagorju. V poštev pridejo samo z dolgoletnimi spričevali in dobrimi priporočili. Dotični se mora dobro razumeti ter pomlajevanjem gozdov, v gozdni drevnici ter vzgojevanju divjačine (fasanov itd.) in kubiciranju lesa. Nastop 1. marca 1932. Uprava graščine barona Ottenfels, Bežanec, p. Pregrada pri Rogatcu. 347

### Tudi lanena preja

ti veliko prištedi, ako jo daš v tkanje „Krosin“ tkalnici domačega platna v Ljubljani, Zrinjskega cesta 6. Ker je platno za rjuhe tam stikano najtrpežneje in najceneje. 348

## Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

# Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-  
posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri  
Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad Din 100.000.000—

# Obutev za vsako potrebo in pri- liko, ki ne žuli ne noge ne žepa.

169.-



Vrsta 1937-22

Polčevlji za vsakdanjo nošo iz črnega ali rjavega boksa z jako trpežnim gumijastim podplatom. Dobro Vam bodo hodile za vsak štrpaci.

199.-



Vrsta 9637-21

Elegantni moški polčevlji s siljasto fazono. Lakkaste čevlje potrebujete za družbo in za zabavo, a iz črnega in rjavega telečjega boksa za promeno.

229.-



Vrsta 7637-46

Siljasta oblika s tipično široko peto daje tem čevljem veliko eleganco. Imamo jih črne ali mahagonove barve. Izdelujemo jih v raznih širinah.

199.-



Vrsta 9977-27

Čevlji iz finega telečjega boksa s trpežnim usnjatim podplatom. Polšiljasta oblika daje čevljem izrazito elegantno zunanost. Primerni za vsak dan in praznik.

229.-



Vrsta 9677-22

Črni čevlji iz telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Polšiljasta oblika daje čevljem izrazito eleganco. Imamo jih v raznih širinah.

249.-



Vrsta 3667-21

Udobni moški čevlji široke oblike iz najfinejšega boksa, podloženi z usnjem in s prišitim jezikom. Ker ne propuščajo mokrote se boste v njih počutili vedno udobno.

Znižali smo cene moški obutvi in opremili prodajalnice z novimi vrstami in modeli. Pridite in prepričajte se!

# Rata